

# ყვარლი

გამოცემის 1932 წლიდან

წასი 40 თეთრი

## ყვარლის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს სესიაზე დამტკიცდა 2018 წლის ბიუჯეტი, რომელიც შემცირებულია ადმინისტრაციული ხარჯები, დაზოგილი თანხა მიმართული იქნა სკოლაგარეშე ალზრდის სფეროში და ინფრასტრუქტურულ პროექტებში



2017 წლის 21 დეკემბერს გაიმართა საკრებულოს სხდომა, სხდომაზე უძღვებოდა საკრებულოს თავმჯდომარე დავით ქვეციანი. დღის წესრიგის თანახმად, განხილული იქნა დადგენილების პროექტი „ყვარლის მუნიციპალიტეტის 2018 წლის ბიუჯეტის დამტკიცების შესახებ“. როგორც საკრებულოს თავმჯდომარე აღნიშნა, დადგენილების პროექტში მთელი რიგი პარამეტრები შემცირებულია ადმინისტრაციული ხარჯების ნაწილი, როგორცაა წარმომადგენლობითი, მივლინების, სანაგვეს და სატრანსპორტო ხარჯები. დაზოგილი თანხა კი ძირითადად მიმართულია სკოლაგარეშე ალზრდის სფეროში და ინფრასტრუქტურული პროექტების ხარჯებში.

ბიუჯეტის შესაბამისად, ყვარლის მუნიციპალიტეტის 2018 წლის შემოსულობები – 7 065,6 ათ. ლარი. გადასახადებიდან მიღებული შემოსავლები – 2 850,0 ათ. ლარი, საშემოსავლო გადასახადი – 350,0 ათ. ლარი, საქართველოს სანარმოთა ქონებაზე (გარდა მიწისა) – 1 200,0 ათ. ლარი, ფიზიკურ პირთა ქონებაზე (გარდა მიწისა) – 10,0 ათ. ლარი. სასოფლო – სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე – 900,0 ათ. ლარი, არასასოფლო – სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე – 390,0 ათ. ლარი, გრანტიდან მიღებული შემოსავლები – 3 062,0 ათ. ლარი, გათანაბრებითი ტრანსფერი – 2 927,0 ათ. ლარი, მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად – 135,0 ათ. ლარი, სხვა შემოსავლები – 600,7 ათ. ლარი, პროცენტებიდან მიღებული შემოსავლები – 70,0 ათ. ლარი, მისაკრებელი ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის – 229,0 ათ. ლარი, შემოსავალი მიწის იჯაროდან და მართვაში – 10,0 ათ. ლარი, საგარეო მოსაკრებელი – 20,0 ათ. ლარი; ადგილობრივი მოსაკრებელი დასახლებული ტერიტორიის დასუფთავებისათვის – 12,0 ათ. ლარი; შემოსავლები მომსახურების განვითარების – 10,0 ათ. ლარი, ჯარიმები, სანქციები და საურთავეები – 249,7 ათ. ლარი, არაფინანსური აქტივების კლება – 552,9 ათ. ლარი, ძირითადი აქტივები – 356,8 ათ. ლარი, მიწა – 196,1 ათ. ლარი.

ყვარლის მუნიციპალიტეტის გადასახდელები 7 065,6 ათ. ლარი, წარმომადგენლობითი და ალმასრულებელი ორგანოების დაფინანსება – 2 020,1 ათ. ლარი მუნიციპალიტეტის საკრებულო – 416,3 ათ. ლარი, მუნიციპალიტეტის გამგეობა – 1 491,8 ათ. ლარი, სარეზერვო ფონდი – 50,0 ათ. ლარი. საპროექტო (ხარჯთაღრიცხვების) და აზომებითი სამუშაოების შედეგების ღირებულება – 50,0 ათ. ლარი. კახეთის მუნიციპალური განვითარების სააგენტო – 12,0 ათ. ლარი. თავდაცვა, საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება 68,3 ათ. ლარი. ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის ამაღლების ხელშეწყობა – 68,3 ათ. ლარი, ინფრასტრუქტურის მშენებლობა, რეაბილიტაცია და ექსპლუატაცია – 1 565,5 ათ. ლარი. წყლის სისტემების მოწყობა-რეაბილიტაციის ღირებულებები – 255,0 ათ. ლარი, გარე განათების მოწყობა – რეაბილიტაციის ღირებულებები – 300,0 ათ. ლარი, ნაპირსამაგრი ნაგებობების მოწყობა – რეაბილიტაცია და ექსპლუატაცია – 290,0 ათ. ლარი, მუნიციპალიტეტის კეთილმოწყობის ღირებულებები – 114,5 ათ. ლარი, ა(ა)იპ ყვარლის კეთილმოწყობის სამსახური – 606,0 ათ. ლარი. განათლება – 1 558,9 ათ. ლარი. (პროგრამული კოდი 04 00), სკოლაგარეშე განათლება (ა(ა)იპ სკოლაგარეშე დანესებულების გაერთიანება) 1 504,9 ათ. ლარი, წმინდა ილია მართლის სახელობის გიმნაზია – 54,0 ათ. ლარი, კულტურა, რელიგია, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი – 1 291,0 ათ. ლარი, სპორტული ღირებულებების დაფინანსება – 30,0 ათ. ლარი, სპორტული ორგანიზაციების ხელშეწყობა – 419,0 ათ. ლარი, ა(ა)იპ ყვარლის კომპლექსური სასპორტო სკოლა 287,0 ათ. ლარი, ა(ა)იპ ყვარლის საფეხბურთო სკოლა – 75,0 ათ. ლარი, შპს ათლეტი – 8,0 ათ. ლარი, ფრენბურთის კლუბი – 30,0 ათ. ლარი, რაგბის კლუბი – 19,0 ათ. ლარი. კულტურის ორგანიზაციების ხელშეწყობა – 780,0 ათ. ლარი, ა(ა)იპ კულტურის დანესებულების გაერთიანება – 465,0 ათ. ლარი. ა(ა)იპ სა-მუსიკო სკოლების გაერთიანება – 165,0 ათ. ლარი. ა(ა)იპ კულტურული მემკვიდრეობის სპორტულ-გამაჯანსაღებელი

და დასახვედელი ობიექტების დაცვისა და განვითარების ცენტრი – 150,0 ათ. ლარი. კულტურული ღირებულებების ხელშეწყობა – 3,0 ათ. ლარი, რელიგიური ორგანიზაციების ხელშეწყობა, ნეკრესის ეპარქიის დაფინანსება – 20,0 ათ. ლარი. საგამომცემლო საქმიანობის დაფინანსება – 39,0 ათ. ლარი. მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 06 00) – 561,8 ათ. ლარი. ჯანდაცვის პროგრამები – 61,8 ათ. ლარი, სოციალური პროგრამები – 500,0 ათ. ლარი. ოჯახებისა და ბავშვთა სოციალური დაცვა – 100,0 ათ. ლარი, ა(ა)იპ უმწეოთა უფასო სასაიდლო – 100,0 ათ. ლარი. სოციალურად დაუცველ პირთა დახმარება – 260,0 ათ. ლარი. ა(ა)იპ საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოება – 36,0 ათ. ლარი, სარიტუალო ხარჯი – 4,0 ათ. ლარი.

დადგენილების პროექტი „ყვარლის მუნიციპალიტეტის 2018 წლის ბიუჯეტის დამტკიცების შესახებ“ კენჭისყრის შედეგად ერთხმად იქნა დამტკიცებული. ასევე ერთხმად იქნა დამტკიცებული დადგენილება მიმდინარე წლის ბიუჯეტში ცვლილების შეტანის შესახებ.

სხდომაზე განიხილეს განკარგულების პროექტი „ყვარლის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს მიერ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროში წარსადგენი სამთავრობო კომისიაზე განსახილველი 2018 წელს განსახორციელებელი ინფრასტრუქტურული პროექტების ნუსხის მონიშვნის შესახებ“, დადგენილად შეაფასეს პროექტების ნუსხა და ასევე ერთხმად დაამტკიცეს.

საკრებულოს სხდომაზე დამტკიცებული იქნა განკარგულება „მუნიციპალიტეტის ნარჩენების მართვის ხუთწლიანი გეგმის დამტკიცების შესახებ“, რომლის მიზანია: ადამიანის ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვა ნარჩენების წარმოქმნის და მისი უარყოფითი ზეგავლენის შემცირების გზით, ნარჩენების მართვის ეფექტიანი მექანიზმების შექმნა და ასევე მომსახურების გაუმჯობესება; მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, სხდომაზე ასევე დაფუძნებული იქნა ორი ახალი ფრაქცია, ფრაქცია „ქართული ოცნება-კონსერვატორები“ და ფრაქცია „ქართული ოცნება – მრევლები“.



დღეს ქვეყანაში ერთ-ერთი პრობლემური საკითხი პერის დაბინძურებაა, რომელიც მკვეთრად აისახება ხალხის ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე. განსაკუთრებით ეს იგრძნობა დიდ ქალაქებში, სადაც უამრავი ტრანსპორტი მოძრაობს და მისი თავიდან ასაცილებლად უკვე დიდი ხანია ისახება სხვადასხვა გზები და საშუალებები. მომავალი თაობების ჯანსაღად და სულიერად აღზრდაში დიდ როლს ასრულებს არა მარტო პერი, არამედ სხვა კვებითი პროდუქტების ხარისხიც. თუ როგორი ხარისხის პროდუქტებს ვიღებთ დღეს ჩვენი არაონის მცხოვრებლები, ამ საკითხზე გასაუბრება ვთხოვთ რეგიონის სურსათის უვნებლობის სამსახურის ინსპექტორს, ბატონ ზურაბ ზურაბაშვილს.

– თავისი სანიტარიული სპეციფიკიდან გამომდინარე ჩვენი მუშაობა საკმაოდ რთულია. ამ სფეროს რეგიონის მასშტაბით რამდენიმე ათეული კაცი ემსახურება. რეგიონი დაკომპლექტებულია საკმაოდ გამოცდილი ვეტერინარებით, სურსათის უვნებლობის და კიდევ ფიტოსანიტარიული სპეციალობით. ამ სფეროში დარღვევების გამოვლენის შემთხვევაში საქმეში ყველა ვერსიებით და ერთად გვიწევს მუშაობა. ძირითადად ჩვენს მიერ ხორციელდება პროდუქტების შემოწმება ბაგა-ბაღებში, სკოლებში, – სხვადასხვა სახის კვების ობიექტებში. მოგესხებათ, როგორ სწორადაც გინდა იყოს აწყობილი მუშაობა, დარღვევებს მაინც აქვს ადგილი; ასეთ შემთხვევაში ხდება ფულადი ჯარიმის დაწერა და მისი განმეორების შემთხვევაში კანონის გამკაცრება.

## საკვებ პროდუქტებთან მიმართებაში, ერთად უნდა დავიცვათ სანიტარიული ნორმის წესები

დაცული სანიტარიული ნორმების წესები. დავინახოთ ხორცი და ხორცის პროდუქტებით – ყვარლში ფუნქციონირებს პირუტყვის სასაკლაო. აკმაყოფილებს თუ არა სასაკლაო სტანდარტების მოთხოვნებს.

– ყვარლში ფუნქციონირებს პირუტყვის სასაკლაო და მინდა თამამად ვთქვათ, სამაცივრე დანადგარებიდან დაწყებული ყველა საფეხურზეა შემოწმებული. ეს სასაკლაო ყველანაირ სტანდარტს დადებითად პასუხობს და დარღვევებსაც ამ მხრივ არა აქვს ადგილი. მინდა ჩვენს მომხმარებლებს აუფხანა, რომ სასაკლაოზე პირუტყვი დაკვლამდე 48 საათის განმავლობაში უნდა იმყოფებოდეს. დაკვლის შემდეგ ხორცი ყველანაირად შემოწმებული ინახება მოძრავ სამაცივრე დანადგარებში 8 საათის განმავლობაში, მისი სრული რეალიზაცია კი უნდა მოხდეს 48 საათის განმავლობაში. ჩემი ძირითადი მოვალეობაა შემოწმებული ხორცი არ გავიდეს რეალიზაციაში.

– გვებზე გამოტანილ ხორცის პროდუქტებზე თუ ახდენთ კონტროლირებას, ასეთ შემთხვევაში რა სახის სანქციებს ახორციელებთ მათზე? თუ გქონიათ თქვენს მუშაობაში ასეთ შემთხვევებზე?

– სხვა რაიონებთან შედარებით ჩვენს რაიონში არა აქვს ადგილი გვებზე გამოტანილი ხორცის რეალიზაცია-გაყიდვას, რომელიც ხალხს ზიანს მოუტანს. მათ კარგადაა აქვთ ეს გათვითცნობიერებული და დაკვლისთანავე ახდენენ მის გაკონტროლებას. ასეთი

პროდუქტის რეალიზაციას ძირითადად სადღესასწაულო დღეებში აქვს ხოლმე ადგილი. თუ არის მალაჩიზი დადებულ პროდუქტი გენმოდიფიცირებული, ასეთ შემთხვევაში ეტიკეტს უნდა ეწეროს, რომ არის გენმოდიფიცირებული. ჩვენი მხრიდან ვახდენთ შემოწმებას სწორედ ეტიკეტზე და ასევე ჰიგიენური ნორმების დაცვაზე. გვექნება ასეთი შემთხვევა, რომ შემოტანილ მარის ეწერა იოდიზირებული, მაგრამ შემოწმების შედეგად არ აღმოჩნდა იოდიზირებული. მსგავს შემთხვევებს შეიძლება ჰქონდეს ადგილი, ამიტომ ყოველთვის ვფრთხილობთ ეს ყველაფერი არ გამოგვეპაროს.

– როგორია ტექნიკური აღჭურვილობა და რამდენად ამართლებს თქვენს

ნი ლაბორატორია იმ მხრივ, რომ უხარისხო და შეუმომწებელი პროდუქცია არ მივიდეს ჩვენს მომხმარებელამდე?

– ჩვენ ვართ მაკონტროლებელი ორგანო, რაც შეეხება ლაბორატორიას, ამის ფუნქციონირება არ გავაჩნია და ვსარგებლობთ თბილისში არსებული ლაბორატორიით. მინდა ხაზი გავუსვა იმასაც, რომ საქონელი უნდა ვახდენთ რეგულარულ შემოწმებას, მაქსიმალურად ვუჭარებთ აცრებს. მაშინ როცა ამ ბოლო ხანებში სხვადასხვა რეგიონში დაფიქსირდა ვერაგი დაავადების ფილმის შემთხვევები, 1955 წლიდან ჩვენს რაიონში არ დაფიქსირებულა ასეთი შემთხვევები.

გაგრძელება მე-7 გვ. -ზე





# 12 დეკემბერი (ახ. სტ.) – სენიბა ნიდა ელვდემონაჲ აზიზოს ნეკრესელისა (VI)

წმიდა აბიბოს ნეკრესელი, საქართველოში ჩამოვიდა VI საუკუნეში ცამეტ ასურელ მამასთან ერთად. ისინი უშუალოდ ყოველდღივად ღვთისმშობელმა აკურთხა და გამოაგზავნა. მათ ცხოვრებაში სენიბა, რომ ისინი იყვნენ „ღმრთისა სათნო-ნი ნათელნი სოფლისანი, ჭურნი რჩეულნი სახეინი ნელსაცხებელითა, ზეცისა კაცნი და ქუეყანისა ანგელოზნი, განმანათლებელი სოფლისანი, სახეინი, წესნი და კანონნი უციომეღნი მონოზონებისანი“ და მათ შორის წმიდა აბიბოს ნეკრესელი, „მღვდელმთავარი უბინო, ნაყოფი შუენიერი, მხიარულებისა ჩუენდა მომღებელი და სულნელებისა ჩუენისა ჩუენდა მომღებელი. სანთელი მალად მთებარე, მნათობი და განმანათლებელი ყოველთა მხილველთა მისთა, შემწირველი უბინოდ ჯორცსა და სისხლსა ქრისტესსა, რომელმან თავიცა თვისი შეწირა მსხურ-პლად მისა მმართ ჳელითა უსჯულოთა მარზანისათა“.

წმიდა მამა თავიდან ღირს იოანესთან და სხვა ძმებთან ერთად ზადენის მთაზე ცხოვრობდა, შემდგომ კი ეგვიპტის კათალიკოსის და იოანე ზედაზნელის კურთხევით წმიდა აბიბოს ნეკრესის ჩაივინა და მოციქულურად ღვთისმშობელსა მადლობისი მსახურებისათვის წმიდა აბიბოსი „იქმნა... ეპისკოპოს, მწყემსი გალმა-მკრისა დიდოური. ამან მოაკცივნა უმრავლესნი მთიულნი“, – წერს

ვახუშტი ბაგრატიონი „ქართლის ცხოვრებაში“.

ამ დროს საქართველოში ცეცხლთაყვანისმცემელი სპარსელები ბატონობდნენ და ყველა ძალას ხმარობდნენ თავიანთი ცრუ სარწმუნოების გასავრცელებლად. მათ მრავალგან ააგეს ბორონები, სადაც ჩაუქრობლად ენთო ცეცხლი. მან-დეანები ზარ-ზეიმით აღასრულებდნენ თავიანთ ბოროტ წესებს და ქართველთა გადადრეკას ცდილობდნენ. წმიდა აბიბოს ნეკრესელი დაუღალავად დადიოდა თავისი ეპარქიის სოფლებსა და დაბებში, ქმედარტებას უქადაგებდა ქართველებს და სიმტკიცისკენ მოუწოდებდა. ერთხელ წმიდა მღვდელმთავარმა ნახა, რომ მოგვები აიძულდნენ ქართველებს, თავიანი ეცათ ცეცხლისთვის, ვეღარ მოითმინა ბოროტება, წყალი დაასხა ცეცხლს და ჩააქრო. განრისხებულმა მოგვებმა შეიპყრეს წმიდა აბიბოსი, სასტიკად სცე-

მეს და ცოცხალმკვდარი საპყრობილეში ჩააგდეს. შემდგომ ეს აბიბო აცნობეს სპარსეთის მარზპანს, რომელიც ამ დროს სოფელ რეხში იმყოფებოდა. მარზპანმა ბრძანა, მისთვის მიეგვარათ წმიდა აბიბოსი.

წმიდა აბიბოსი შავთელი სასწაულთმოქმედის, ღირსი მამის სვიმონ მესვეტის (ხს. 1 სექტემბერს) მეგობარი იყო. ღირს სვიმონს ღმრთისგან ეუწყა წმიდა აბიბოსის მომავალი ნაშენის შესახებ და ეპისტოლე, ეგლოგია და კვერთხი გამოუგზავნა წმიდა მამას. სოფელ იალდოს მიღწეულ აბიბოსის ანტიოქიდან წამოსული მოციქული შემოხვედა და ღირსი სვიმონის საჩუქარი გადასცა.

ეპისტოლემ და ძვირფასმა საჩუქარმა გაახარა და განამტკიცა ტანჯვისთვის განზადებული წმიდა მღვდელმთავარი. გზად მას ქართველები დახვდნენ და განთავისუფლების იდეა შესთავაზეს. წმიდა აბიბოსმა არ მიიღო წინადადება.

მღვდელმთავარმა მტარავლებს სთხოვა, წმიდა შიომღვიმელის ნახვის უფლება მიეცათ მისთვის. სპარსელები დათანხმდნენ. წმიდა მამებმა მოიკითხეს ერთმანეთი და ერთად ილოცეს. შემდეგ წმიდა ეპისკოპოსმა სასწაულთმოქმედ და მუდამოციქის სთხოვა, ელოცა მისთვის. წმიდა შიომღვიმეში, მამაო მფლოელი, რამეთუ დაამოტიტ ცეცხლი იგი მათი სრულიად, რომელსა ესვიდეს უსჯულონი იგი, არა-

მედ მოგმადლენ უფალმან, რათა აღტყინებულიცა იგი უჩინოდ ცეცხლი, რომელ ალუზნიეს შენთვის ეშმაკსა განსაცდელად, დაამრიტო ადვილად... უწყოდ, რამეთუ ჭირი მათი შენ დიდება გექმნეს წარუვალი და ჭირი ევე შენი მათ დაცემა და განხევა“... მღვდელმთავარ რეხში ჩაიყვანეს.

მარზპანმა მრისხანედ ჰკითხა სამსჯავროზე წარმდგარ წმიდა ეპისკოპოსს: „რადსათვს უფარ-ჰყავ უფლებად მეფეთმეფისად და მოჰკალ ღმერთი ჩუენი?“ წმიდა აბიბოსმა მშვიდად მიუგო: „მე არავინ ვიცი მეუფედ, გარნა უფალი ჩუენი იესუ ქრისტე, ხოლო ცეცხლი იგი, რომელ დავმრიტე, რათამცა საცთური განვაქარე ეშმაკისად. ხოლო გოლოცავ, რათა განეყენეთ უნდოსა მას მსახურებასა და მას მხოლოსა ჰმსახურებდეთ“. კადნიერი პასუხით გაგულსებულმა მარზპანმა კვლავ ჰკითხა: „მე გკითხავ, რასათვის მოჰკალ ღმერთი ჩუენი და შენ გნებავს,

რათამცა შენისა ღმრთისა წარგვეყენე?“ ნეტარმა აბიბოსმა კვლავ მშვიდად მიუგო: მე ღმერთი კი არ მომიკლავს, მხოლოდ ცეცხლი დავმრიტე. ცეცხლი ღმერთი კი არ არის, ბუნების ნაწილია, ცეცხლი შეშის დანვით წარმოიქმნება, მცირედმა წყალმა ჩააქრო, რადგან წყალი უფრო ძლიერი აღმოჩნდა და მოკლა იგი. „ან მიკვრს თქუენი ესევეითი სიცოფე, ვითარ არა სირცხულ გიწნს მისი სახელის დეხად ღმრთად, რომელსა ესეოდენი სული აქუს?“ მარზპანი საშინლად განარისხა წმიდა მღვდელმთავრის ასეთმა პასუხმა და მისი ნაშენი ბრძანა.

ჯვალათებმა საშინლად ტანჯეს ნეტარი აბიბოსი და ბოლოს ქეთია განტვირეს“. მისი წმიდა ცხედარი ქალაქარეთ გაათრეს, უპატიოდ დააგდეს ცხოველთა და ფრინველთა საფიჯგნად და მცველები ნაოჭრეს, რომ ქრისტიანთაგან არავის ნაუსვენებნა და პატივით არ დაეფლა წმიდანის ნეშტი.

ღამით რეხის მღვდლები და ბერები მივიდნენ და დიდი პატივით დაასაფლავეს წმიდა მღვდელმთავრის ცხედარი სამთავისის მონასტერში. ქართლის ერისთავის, სტეფანოსის დროს წმიდა მღვდელმთავრის უხრწნელი ნაწილები სამთავისიდან მცხეთის სამთავრის მონასტერში გადაასვენეს და დაკრძალეს წმიდა ტრაპეზის ქვეშ.

### ქართველ წმინდანთა ცხოვრება

## ნიკოლოზობა

ქართული მართლმადიდებლური ეკლესია 19 დეკემბერს ნიკოლოზობის დღესასწაულს – წმინდა ნიკოლოზ სასწაულთმოქმედის დღეს აღნიშნავს.

წმინდა ნიკოლოზ სასწაულთმოქმედი საქართველოში ქართული მართლმადიდებლური ეკლესიის ერთ-ერთი მფარველად ითვლება. მარტო თბილისში წმინდა ნიკოლოზ სასწაულთმოქმედის სახელობის ხუთი ეკლესიაა.

წმინდა ნიკოლოზი დიდი სიყვარულით სარგებლობს ხალხში, მას სასოებით უთმობს ყველა გასაჭირისას და იგიც მსწრაფლ შეიხვეს ხოლმე მათ. ყველაზე მეტად წმინდანს მეზღვაურები სცემენ თავყვანს.

წმიდა ნიკოლოზ სასწაულთმოქმედი მცირე ზაზაში, ლუკიის მხარის ქალაქ პათარაში ქრისტეს შობიდან 257 წელს დაიბადა. მის მშობლებს თეოფანეს და ნონას დიდხანს არ შავდათ შვილი. ისინი ძალიან მდიდრები იყვნენ და თავიანთი ქონებიდან გაჭირვებულთათვის უამრავ მონყაყლებს გასცემდნენ. ამის გამო ადამიანთა სიყვარულითა და პატივისცემით იყვნენ დავრთმოსილი. ამ სათნოებისათვის და ღვთისმშობლის ცხოვრებისათვის, აგრეთვე გულმხურვალე ლოცვისათვის ღმერთმა მათ ვაჟი უბოძა, მომავალი მღვდელმთავარი და სასწაულთმოქმედი. სასწაულთმოქმედების უნარი წმინდა ნიკოლოზმა მოზიდანვე გამოამჟღავნა.

სიყრმიდანვე უყვარდა სახარების კითხვა, ტაძარში სიარული და დიდ დროს უთმობდა გულმოდგინე ლოცვებს. შობილებიც უწყობდნენ ხელს ბიჭს ასეთი ხასიათის ჩამოყალიბებაში. ისინი არა მარტო სახლში, გზაშიც კი არ წყვეტდნენ ნიკოლოზის ქრისტიანულ აღზრდას და მათი სწავლება ისე მტკიცედ გაუჯდა ბავშვს, რომ ბავშვობიდანვე შეიყვარა გლახაკები. არასდროს ისე არ ჩაუვლიდა, სახუგემო სიტყვა რომ არ ეთქვა და მოწყალეა არ მიეცა მათთვის. ამის შემხედვარე ბიძამ, პათარას ეპისკოპოსმა, დაარწმუნა მშობლები, მიეცათ შვილი ღვთის სამსახურში და მათი ნებართვით აიყვანა იგი მღვდლის ხარისხში.

წმინდა ნიკოლოზს არასდროს შეუწყვეტია ტანჯულთა შემწეობა, დამცირე-

ბულთა და უსუსურთა განმტკიცება, სათნო საქმეების კეთება. მღვდელმთავრობისას კი უფრო მკაცრ მოსაგერობას ეწეოდა, იყო განუწყვეტლო მღვიძარებაში, მკაცრ მარხვასა და ლოცვაში, სულ უფრო მალდა და მალდა იხვედა სრულყოფილების საფეხურებზე, სულ უფრო უახლოვდებოდა უსხეულო მდგომარეობას.

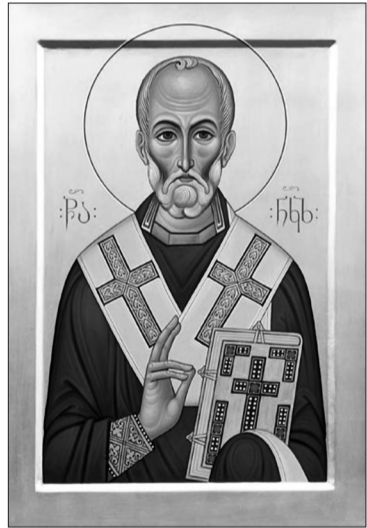
როცა მისი მშობლები გარდაიცვალნენ და მას მდიდარი მემკვიდრეობა დაუტოვეს, წმინდა ნიკოლოზმა მთელი ეს ქონება ღარიბ-ღატაკ ადამიანს შესწია. ყოველივე ამას აკეთებდა უჩუმრად, სხვებისაგან დახმალულად.

შემდეგ იგი პალესტინაში გაემგზავრა წმიდა ადგილების თავყვანსკენად. პალესტინაში წმინდა ნიკოლოზმა მოიარა ყველა წმინდა ადგილი, თავიანი სცა უფლის საფლავს, გულმხურვალედ ილოცა გოლოგოთაზე, უფლის ჯვარცმის ადგილზე. არსებობს გადმოცემა, რომ იერუსალიმის ტაძრის კარები ნიკოლოზის მიახლოებისას თავისთავად გაიღო და იგი დაუბრკოლებლად შევიდა მასში.

სამშობლოში დაბრუნებული ნიკოლოზი ქალაქ მირონში წავიდა. იქ იგი ეპისკოპოსად აირჩიეს. აძლიერებდა წმინდა ნიკოლოზი თავის სამწყსოს. იგი მფარველი ანგლოზიებით ცხადებოდა ყველა დევნილს, თავისი სათნო სიტყვითა და ნუგეშით ამხნევებდა ყველას. ამისთვის იგი შეიპყრეს და სხვებთან ერთად დილეგში ჩააგდეს. იგი მხნედ იტანდა შიმშილს, ნყურვებს, ტანჯვას. საპყრობილეშიც ქადაგებდა ღვთის სიტყვას, გასცემდა მონყაყლებს. ანუგეშებდა იქ მყოფთ თავისი საუბრებით, საპყრობილეც საქადაგებლად ადგილად აქცია. მწელი გრძელდებოდა ასე.

გავიდა დრო და მდგომარეობა გამოკეთდა. კონსტანტინე დიდმა, რომელიც დიოკლიტიანეს შემდეგ გახდა იმპერატორი, ქრისტიანთა მფარველობა იწყო და თვითონაც ქრისტიანი გახდა.

მრავალი სასწაული მოახდინა წმინდა ნიკოლოზმა. კარგ ხანს იცხოვრა მღვდელმთავარმა თავის სამწყსოსთან ერთად. დაუღალავად ქადაგებდა ღვთის სიტყვას, თავადვე მავალით იყო ქრისტიანული ცხოვრებისა და მოღვაწეობისა. ჩაგრულნი მასში პოულობდნენ



მსწრაფლმშენებს და მცველს, უბედურნი – მწყალობელს და ნუგეშისმცემელს; მასთან მოსაუბრენი რწმენაში მტკიცე-მებოდნენ, წარმართნი საშუადამოდ უარყოფდნენ წარმართობას და ქრისტეს რწმენის მიმდევრები და აღმსარებლები ხდებოდნენ.

წმინდა ნიკოლოზი 342 წლის 6 დეკემბერს ღრმად მოხუცებული (85 წლისა) გარდაიცვალა. მისი სხეული საზეიმოდ დაკრძალეს ქალაქის საკათედრო ტაძარში. მისი უხრწნელი ნაწილები მამიხე გამოსცემდნენ კეთილსურნელებას და მირონს. მისი უხეებით სწეულნი იკურნებოდნენ. მრავალი საოცრებანი ხდებოდა მის უკუბოთად. ამის შესახებ ამბები სწრაფად გავრცელდა მთელს ქვეყანაში და მლოცველთა ტალღამ ტაძრისაკენ იწყო დენა.

წმინდა სასწაულთმოქმედი სიკვდილის შემდეგაც არ სტოვებს თავის სამწყსოს, დღესაც მფარველობს მუხარბთ და ტანჯულთ, განსაცდელში მყოფთ, მძიმე სწეულთათვისაც კვლავ წარმოადგენს კურნების უშრეტ წყაროს. სიკვდილის შემდეგ მამა ღმერთმა მეტი სასწაულთმოქმედების ნიჭი უბოძა. მისი ამქვეყნიური ცხოვრება მხოლოდ დასაწყისი იყო იმ მრავალრიცხოვანი საოცრებებისა, იმ სიკეთისა და სათნოებებისა, რომელთა კეთებასაც იგი დღესაც განაგრძობს.

# ბარბარობა – როგორ აღნიშნავდნენ დღესასწაულს საქართველოს კუთხეებში



წმიდა ბარბარეს ცხოვრებისა და საქართველოს კუთხეებში ამ დღესასწაულის აღნიშვნის ტრადიციების შესახებ გვესაუბრება ნინო დამბაძიძე (ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი): „ბარბარობა ქრისტიანული დღესასწაულია და 17(4) დეკემბერს აღინიშნება. ფინიკიის ქ. ილიოპოლისის მდიდარი და წარჩინებული მოქალაქის, დიოსკორეს მშენიერი ქალიშვილი ბარბარე (შემდგომში წმინდა დიდმონამედ ცნობილი) იმპერატორ მაქსიმიანეს დროს (305 – 311წწ.) ცხოვრობდა და ენამა. დიოსკორემ გადაწყვიტა წმინდა ბარბარე ფარულად აღეზარდა. ამისთვის თავის მამულში კოჰპი ააშენა, რომელშიც ბარბარეს გარდა მხოლოდ მისი წარმართი აღმზრდელი და მასწავლებლები ცხოვრობდნენ. ღვთის განგებით და ნებით, ალექსანდრიდან ილიოპოლისში გაჭრა და დაეცა მისი მღვდელმთავარი ჩავეი. ამისთვის თავის მამულში მღვდელმთავარმა ბარბარე ქრისტიანულად მოწაილა. დიოსკორე მდიდრულ აბანოს აშენებინებდა. ნაგებობის სამხრეთ კედელში დიოსკორეს ბრძანებით მუშები ორი სარკმლის დატანებას აპირებდნენ. ბარბარემ ისარგებლა მამის შინ არყოფნით და წმინდა სამების ნათელის ნიშნად, სიმბოლოდ მუშებს მესამე სარკმელიც გააკეთებინა. აბანოს შესასვლელში წმინდა ბარბარემ თავად გამოსახა ჯვარი. ბიბლიის ქვის საფეხურზე საკუთარი ნაფეხური აღებჭადა, რომლიდან მოგვიანებით დიდი ძალის მქონე წყალმა ამოხეთქა. დანაწილებული და დამუწეკებული ავადმყოფები განსაკურნებლად ამ წყლთან მიდიოდნენ. როდესაც დიოსკორემ ქალიშვილის გაქრისტიანების შესახებ შეიტყო, განრისხდა. რისხვისგან გონებდაკარგულს მახვილით უნდოდა მისთვის თავი მოეკვეთა. ბარბარე გაეცა მამას და მთას მიამურა, რომელიც გადაიხსნა და წმინდანი დიდ ნარვალში შეიფარა. წმ. ბარბარემ აქ, ამ ნარვალში დაიწყო ცხოვრება. ერთხელაც დიოსკორემ ორი მწყემსი დახმარებით იმ გამოქვაბულს მიავრა, სადაც ბარბარე ცხოვრობდა. მამამ ქალიშვილი დაუნდობლად სცემდა, დილეგში ჩააგდო და მცველები მოიწინა და დიდხანს აწიშმილა. ამის შემდეგ ქალაქის თავს მარტიანეს გადასცა. მარტიანეს ბრძანებით წმ. ბარბარე სასტიკად აწამეს, რის შემდეგაც დიოსკორემ, საკუთარმა მამამ, მას თავი მოკვეთა. ამ დროს ციდან ელვის სახით ცეცხლი გადმოვიდა და დიოსკორე და მარტიანე დაწვა. წმინდა ბარბარეს წმინდა ნაწილებზე მრავალ ქვეყანაში აიგო ტაძარი, სადაც ხალხი წმინდანს ინფექციური დაავადებებისაგან, შავი ჭირისაგან განკურნებას, უეცრად სიკვდილისაგან, მეხისა და ცეცხლისაგან თავის დაცვას სთხოვდა. ასევე იყო ჩვენშიც. წმ. ბარბარე და ბარბარობის დღესასწაული საქართველოში ბავშვთა ინფექციურ დაავადებებთანაა დაკავშირებული. წმინდა ბარბარეს საქრისტიანობა ბავშვთა მფარველად და შეწმენდ, ასევე საქონლის მწურნალადაც მიიჩნევენ. ბარბარობა, დასავლურ ქართული ტრადიციით, დღესასწაულების დასაწყისი იყო. სვანეთში მას ბარბოლბრბლამს ეძახიან. სვანეთში დღესასწაულის წინა დღეს ახალგაზრდები, ძველად კი მოხუცები, ეკლესიის ეზოში წინასწარ მომარაგებული შემთ ანთებდნენ დიდ კოცონს და შუალაქში ამ ცეცხლთან ატარებდნენ და იღებდნენ. სამეგრელოში კი თვლიდნენ, რომ ამ დღის მზე ერთი ნაბიჯით უკან ხტებოდა და იწყებოდა დღის გაადიდება. ხალხის რწმენით, რა დღესაც ბარბარობა მოდის, იმ დღეს ეთხოვევა ახალი წელი და სხვა „ბედნიერი“ დღეები. თითქმის მთელ საქართველოში ბარბარობას ოჯახში მეკვლე მოდიოდა. იგი ბედობის დღედ ითვლებოდა. ხალხი უქმობდა, ზოგან რამდენიმე დღესაც კი ვინაიდან ეს დღე ბედობის დღე იყო, ერთმანეთთან სტუმრობას ერიდებოდა. რაჭვას და დღესასწაული აუცილებლად უნდა გამოეცხათ სართიანის ტაბლა (გულიანი რიტუალური პური), რადგან გავრცელებული რწმენის მიხედვით, ბარბარობა დღეს უსართო/ გულცარიელი ე. ი. უნიგვზოდ, უკვებისგულოდ ან ულობიოდ გამოცხვარი ტაბლა, მთელი წლის მანძილზე ოჯახში სიცარიელეს, უბარბარობას გამოიწვევდა. მისი გამო, რომ ბარბარობა მარხვაში მოდიოდა, სადღესასწაულო სუფრა სამარხვო საქმელებისაგან შედგებოდა. ამ დღისთვის სხვადასხვა კუთხეში სხვადასხვა რიტუალური პურები ცხვებოდა: სართიანი (ლობიანი პურები), ჯვარსახიანი განატყვი (ლობიანი), ნიგვზიანი განატყვი, კვახკალიანი პურები, საბარბარო ტაბლა (რიტუალური პური) ამ დღის ლობიანი ყველგან უნდა გამოცხვარიყო, თუმცა სვანეთში რძის ფაფა და ყველიანი პურებიც ცხვებოდა. რადგანაც ბარბარობა ბედობის დღედ ითვლებოდა, იცოდნენ მეკვლეობა. მეკვლე (ახალი წლის მსგავსად) იყო როგორც შინაური, ასევე გარეშე. შინაური მეკვლე აუცილებლად ქალი უნდა ყოფილიყო, გარეშე არ პქონდა მნიშვნელობა. შეიძლება ყოფილიყო კაციც, ქალიც და ბავშვიც. მთავარი იყო ის, რომ მეკვლეს კარგი ფეხი ჰქონოდა. თუ მეკვლე ფეხბედნიერი გამოედგებოდა, ოჯახი შემდეგ წელსაც მას მიიწვევდა. სვანეთში ეს დღე საქონლის, კერძოდ კი ძროხის და წველადობის მომზადებისათვის იყო განკუთვნილი, რაჭვასა და დღესასწაული კი საქონლის, ქათმის და ადამიანის ჯანმრთელობისათვის; ასევე ნათესების სთუვისათვის. სამეგრელოში, იმერეთისა და გურიაში იგი ქათმების ფერხვის (მეკვლეობის) დღე იყო. გურიაში ბარბარობა ექიმბაჟ ქალთა დღესასწაულად ითვლებოდა. ხალხის რწმენით წმინდა ბარბარე სიცოცხლეში თავად კურნავდა ავადმყოფებს. ექიმბაჟ ქალებს იგი თავიანთ მფარველად მიიწინდათ და ხშირად მიმართავდნენ დახმარებისთვის. ამ დღეს ისინი ლოცულობდნენ და წმინდანს შესთხოვდნენ, რომ მათ ნამლებს ავადმყოფების განკურნება შეძლებოდათ. აღმოსავლეთ საქართველოს ბარბა აცხობდნენ ნიგვზის გულიან ქაღებში, რომლებიც გზაჯვარედინზე გაჰქონდათ, ჭრიდნენ და გამკვლე-გამომკვლეს ურიგებდნენ, რომ ბავშვებს ინფექციური დაავადებები მშვიდობიანად მოეხდათ. ოჯახში იმლებოდა სუფრა, ანთებდნენ სანთლებს, ზოგი შეიძენ ანგელოზის სახელებს შეიღ კაკლს ჩაავადებდა ცეცხლში, ზოგიც ხატისთვის დიდ ქადას, ცხრაფურცელს, გამოაცხობდა. ბარბარეს სახელობის ეკლესიაში მისული მლოცველი მამალს შეაფერნდა“.

# საქართველოში მარისუანას მოხარებაზე გაუქმდა სისხლის სამართლებრივი დევნა, თუმცა კანონი ჯარიმას ითვალისწინებს

საქართველოს საკონსტიტუციო სამართლომ ადამიანის უფლების დარღვევად აღიარა ნორმა სისხლის სამართლებრივი დევნის, მით უმეტეს პატიმრობის შესახებ, მარისუანას განმეორებითი მოხმარების შემთხვევაშიც კი.

თუმცა, სპეციალისტები განმარტავენ, რომ მარისუანას მოხმარების დეკრიმინალიზაცია სულაც არ ნიშნავს მის ლეგალიზებას.

ბოლო დრომდე ექიმის დანიშნულების გარეშე მარისუანას განმეორებითი მოხმარების შემთხვევაში დამრღვევს, სსკ-ის თანახმად, ეწოდებოდა ჯარიმა 120-დან 180 დღემდე ვადით გამასწორებელი სამუშაოები ანდა თავისუფლების აღკვეთა ერთი წლიდან ვადით.

მარისუანას მოხმარების შემთხვევაში სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა არაკონსტიტუციურად სასამართლომ ვერ კიდევ 2015 წლის ოქტომბერში აღიარა.

სისხლის სამართლის სასჯელის გაუქმება მარისუანას ლეგალიზებას არ ნიშნავს. ამ ნივთიერების მოხმარება ისევ უკანონოდ მიჩნევა, თუმცა ამიერიდან ის მხოლოდ ადმინისტრაციულ სასჯელს – 500 ლარის ოდენობის ჯარიმას გულისხმობს.

„მარისუანა რჩება დასჯადი. არავის არ ჰქონდეს იმის თაობაზე ილუზია, რომ მარისუანას ლეგალიზება ხდება. საუბარია იმაზე, რომ გაყიდვა, გასაღება, გადაცემა რჩება დასჯადი, უბრალოდ, პირადი მოხმარების მიზნით და დადგენილი რაოდენობის აღმოჩენის შემთხვევაში აღარ იქნება ნასამართლობა სისხლის სამართლის კოდექსის მიხედვით. იქნება მხოლოდ ადმინისტრაციული სასჯელი“, – განაცხადა საქართველოს პარლამენტის ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალურ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარე აკაკი ზოიძემ.

5 გრამამდე გამხმარი მარისუანა და 10 გრამამდე წყლი – ეს ის რაოდენობაა, რომელიც განიხილება, როგორც პირადი მოხმარების ნარკოტიკი.

საქართველოს საკონსტიტუციო სამართლის განმარტებით მხოლოდ მარისუანას მოხმარების შემთხვევაში „ბალახის“ შექმნა, შენახვა, მით უმეტეს რელიზება სისხლის სამართლის დასჯადი დანაშაულად რჩება. თუმცა 2016 წლის სექტემბერში 70 გრამამდე მშრალი და 100 გრამამდე წყლი მარისუანას შემცველ-სუნაჩხვისთვის სასჯელი შეზღუდულია. ამ შემთხვევაში სასჯელის ზომად თავისუფლების აღკვეთა არ გამოიყენება.

ნარკოტიკების რელიზება, მათ შორის მარისუანასი, საქართველოში ერთ-ერთ ყველაზე მძიმე დანაშაულად რჩება.

საკონსტიტუციო სამართლის განმარტებით მარისუანას მოხმარების შემთხვევაში მარისუანას მოხმარებისთვის მსჯავრდებულებს მოხსნებათ ნასამართლეობა და ჩამორთმეულ უფლებებს აღუდგენენ.

„მარისუანას მოხმარების გამო გასამართლებული პირებს შეუძლიათ განაჩენების გადასინჯვა, ასევე მათ შეუძლიათ ნასამართლობის მოხსნა და ჩამორთმეული უფლებების აღდგენა, მათ შორის შრომითი უფლებები და მართვის მოწოდების უფლება.“

მარისუანას დეკრიმინალიზაცია გამოიწვევს თუ არა მოხმარებელთა რაოდენობის ზრდას – ეს არის ყველაზე აქტუალური საკითხი დღეს.

უკანასკნელი წლების განმავლობაში მსოფლიოს მთელ რიგ ქვეყნებში არაერთხელ იქნა დასმული საკითხი მარისუანის, როგორც „მსუბუქი ნარკოტიკის“ ლეგალიზაციის შესახებ.

ამაზე საუბრობენ როგორც ექიმები, ასევე პოლიტიკოსები. რას შეიძლება ვე-

ლოდოთ და რა შედეგები შეიძლება მოიტანოს მარისუანას ლეგალიზაციამ? მისი ლეგალიზაციის ზედმეტი მოხმარების, ასევე მონონაღმდევები. ორივე მხარეს თავისი არგუმენტები გააჩნია.

ლეგალიზაციის მომხრეები მთავარ მიზეზად ორ ძირითად არგუმენტს ასახელებენ:

პირველი და ყველაზე მთავარი არგუმენტი – ლეგალიზაციის შემდეგ იმ ახალგაზრდების რიცხვის საგრძნობი შემცირება, რომლებიც მოიხმარდნენ „მძიმე ნარკოტიკებს“.

ეს შეიძლება პარადოქსალურად უღერდეს, მაგრამ სწორედ ასე მოხდა ჰოლანდიაში, სადაც მარისუანა ჯერ კიდევ 1970 წელს გახდა ლეგალური და მისი მოხმარება თავისუფლად არის შესაძლებელი კაფეებსა და ჩილიმ-ბარებში.

მას შემდეგ იმ პოლანდიელთა რიცხვი, რომელიც მოიხმარს მარისუანას, სტაბილურად შეადგენს 600-700 ათას ადამიანს. მაშინ როცა მძიმე ნარკოტიკს მოიხმარს მხოლოდ 15 000 ადამიანი.

პოლანდიელმა ახალგაზრდებმა ფაქტურად თავი დაანება ისეთი „მძიმე“ და საშიში ნარკოტიკის მოხმარებას, როგორცაა ჰეროინი. გარდა ამისა გაიცემოდა შემცირებულია კოკაინის მოხმარებელთა რაოდენობაც.

„მძიმე ნარკოტიკების“ დონის გადამეტებით დაღუპულთა რიცხვი პოლანდიაში არ აღემატება წელიწადში 40 ადამიანს, რაც ყველაზე დაბალი მაჩვენებელია მთელს მსოფლიოში.

ამას გარდა პოლანდიელ ნარკომანებში ძალიან იშვიათია შიდსით დაავადების შემთხვევები.

მეორე არგუმენტი – მარისუანას ბაზაზე დამზადებული პრეპარატების გამოყენება სამედიცინო თვალსაზრისით. კანაფის შემცველ პრეპარატებს გააჩნია ტკივილგამაყუჩებელი და ღებინების საწინააღმდეგო ეფექტი, გამოიყენება ასთმის, მძიმე სკლეროზის, გლავუკომის და ა.შ. დაავადებების წინააღმდეგ.

ეს საკითხი მაღალ დონეზე განიხილება კანადაში და დიდ ბრიტანეთში, ასევე ამერიკის შეერთებულ შტატების ზოგიერთ შტატში, სადაც განიხილება კანონპროექტები, რომელიც შესაძლებელს გახდის მარისუანას სამედიცინო თვალსაზრისით გამოყენებას (ზოგიერთ შტატში უკვე დაიშვებოდა კოდექსი).

ლეგალიზაციის მოწინააღმდეგეები არანაკლებ ლოგიკურ დასკვნებს აკეთებენ აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით და მათი არგუმენტებიც არანაკლებ დამაჯერებელია:

პირველი არგუმენტი – მოსახლეობის რეაქცია, როცა თავისუფალ გაყიდვაში იქნება ნამდვილი, თუნდაც „მსუბუქი ნარკოტიკი“, ვერ იქნება ისეთი, როგორც კონკრეტულ ერთ ქვეყანაში და ყველა სახელმწიფოში ვერ დამთავრდება ისეთივე ნარმატივით, როგორც ეს პოლანდიაში მოხდა.

იმისათვის, რომ ადამიანები მიეწვიონ ლეგალურ ნარკოტიკებს, ამისთვის საჭიროა მისი მოხმარების განსაზღვრული კულტურა (ანალოგიური, როგორცაა მაგალითად ალკოჰოლური სასმელების მოხმარების კულტურა).

ამის გარეშე, მარისუანას ლეგალიზაცია მხოლოდ ნარკომანიის გაზრდას შეუწყობს ხელს.

მეორე არგუმენტი – მარისუანის გამოყენებას სამედიცინო თვალსაზრისით ასევე გააჩნია შემდეგი უარყოფითი მხარეები:

მართალია მისი ეფექტურობა არ დგას ეჭვქვეშ, და ამ მხრივ კანაფს კონკურენტი

არა ჰყავს, მაგრამ გასათვალისწინებელი და სიღრმისეულად შესასწავლია თანმდევი ეფექტები, რომელიც შეიძლება თანახლდეს ასეთი პრეპარატების მოხმარებას.

სამწუხაროდ, თანმდევი ეფექტები ხშირად უარყოფითია ხოლმე. ამიტომ, ჯანსაღი მიდგომისა და გონივრული დასკვნების გამოტანის უნარის გარეშე მარისუანის მოხმარებას ვერ ექნება ნეიტრალური შედეგები.

აღსანიშნავია, რომ რთული არა მხოლოდ ლეგალიზაციის შედეგების გაკონტროლება, არამედ მხოლოდ სამედიცინო მიზნით მარისუანის გამოყენებაზე კონტროლი.

არსებობს სხვადასხვაგვარი აზრი მარისუანას მოხმარების და ზეგავლენის შესახებ. რამდენად შეესაბამება სიმართლეს მისი აზრება, რომ ალკოჰოლი და თამბაქო უფრო საზიანოა ვიდრე მარისუანა.

ამასთან დაკავშირებით ნარკოლოგების აზრი ცალსახაა:

- მარისუანა იწვევს თვალის ლორწოვანი გარსის შესიგებას, თვალის ანთებას;
- მარისუანა იწვევს პულისის გახშირებას, გულსისციმის გაძლიერებას;
- მარისუანა იწვევს არტერიული წნევის მომატებას ან დაცემას;
- მარისუანა არღვევს მოძრაობის ფუნქციებს;
- მარისუანა იწვევს მოთენილობას;
- მარისუანა იწვევს ძილიანობას;
- მარისუანა იწვევს ორგანიზმის ტემპერატურის ცვალებადობას;
- მარისუანა იწვევს თავის ტკივილს;
- მარისუანა იწვევს თავბრუსხვევას;
- მარისუანა იწვევს გულისრევის პროვოცირებას;
- მარისუანა იწვევს შიმშილის შეგრძნებას;
- მარისუანა ხელს უწყობს რელაქსაციის პროცესს;
- მარისუანა ანელებს ფსიქომოტორულ (მოძრაობით) აქტიურობას;
- მარისუანა აუარესებს ყურადღების კონცენტრაციას, ხელს უშლის სიტუაციის ადეკვატურად შეფასების უნარს;
- მარისუანა ამცირებს ავტომობილის მართვის და ყველა იმ საქმიანობის უნარს, რომელიც საჭიროებს ყურადღებას;
- მარისუანა იწვევს საუბრის აჩქარებას და შეუკავებელ ყვინძობას;
- მარისუანა იწვევს ფიგოროას, კეთილდღეობის შეგრძნებას;
- მარისუანა იწვევს უზრუნველ მდგომარეობას, რომელიც მონაცვლეობს მოუსვენრობასა და მინაგანი შოთვის მდგომარეობასთან;
- მარისუანა იწვევს მოკლევადიანი მესხიერების, გაგების და რამე ამოცანის შესრულების უნარის გაუარესებას;
- მარისუანა იწვევს დროის და სივრცის შეგრძნების დაკარგვას;
- მარისუანა იწვევს აპათიას;
- მარისუანა ამძაფრებს მხედველობით, სმენის და ყნოსვის შეგრძნებას;
- მარისუანა იწვევს მოტივაციის ნაკლებობას;
- მარისუანა ამცირებს ტკივილის შეგრძნების ბარიერს;
- მარისუანა იწვევს სექსუალური ემოციების ცვლილებებს;
- მარისუანა იწვევს პალუკინაციებს;
- მარისუანა იწვევს საკუთარი თავის, როგორც პირიქების, აღქმის უნარის დაკარგვას;
- მარისუანა იწვევს ფსიქოზს (განსაკუთრებულად დიდი დოზა).



მარისუანა მოქმედებს აზროვნებაზე, გაგების უნარზე, აბსტრაქტულ აზროვნებაზე, სწავლის შესაძლებლობაზე.

მარისუანას, დონისა და მისი მოხმარების ათვისების უნარის გათვალისწინებით შეუძლია გამოიწვიოს პანიკა, მოუსვენრობა და ტოქსიკური ფსიქოზი.

მარისუანას მოხმარება იწვევს თამბაქოს მწველთათვის დამახასიათებელ მთელ რიგ მავნე ეფექტებს:

ბრონქიტი, ფარინგიტი, სინუსიტი, იგი ხელს უწყობს ზედა სასუნთქი გზების და არხების დაავადებებს.

მარისუანა იწვევს გაძლიერებულ გულსისციმას, პულისის გახშირებას და სისხლის წნევის მომატებას.

განსაკუთრებით მავნებელია ადამიანებისთვის, ვისაც სწული გული აქვს. უსუსტი კვლევები ამ ფაქტის შესახებ არ არსებობს, თუმცა დადგენილია შემდეგი: მარისუანა ამცირებს სისხლში ტეტრატორინის დონეს, რომელიც მამაკაცის მთავარი ჰორმონია.

მისი დაუინებელი და ძალიან ხანგრძლივი მოხმარება, ჰორმონალურ ფონს ცვლის იმდენად, რომ შეიძლება მოზარდებში სექსუალური ფუნქციების დარღვევაც კი გამოიწვიოს.

ძალიან მძიმე შემთხვევებში, შეინიშნება სპერმატოზოიდების როდენობის შემცირება და შეზღუდვა. ასევე სპერმაში ანომალიური უჯრედების მომატება.

მარისუანა ცვლის ტვინის მოქმედებას, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს ოფუ-ლაკის დარღვევა და განაყოფიერების შესაძლებლობის შემცირება.

მარისუანამ შესაძლებელია ტოქსიკური ზემოქმედება მოახდინოს ფეხმძიმობის დროს ნაყოფის განვითარებაზე და ფეხმძიმობის მიმდინარეობაზე.

ამ ფაქტორმა, შესაძლოა ეგრეთ ნოდებული „მარისუანის ფატალური შედეგი“ გამოიწვიოს, რაც გამოიხატება ახალდაბადებულ ჩვილთა ნონაში კულებასა და მისი განვითარების გადახრებით.

ამის მიზეზია ის, რომ მარისუანა ტუ-ტუთი კვების დროს დედის რძიდან გადადის ახალშობილის ორგანიზმში.

მარისუანას შეუძლია ზეგავლენა მოახდინოს გონებრივ და ფიზიკურ რეაქციებზე. იგი არღვევს კოორდინაციას და ზრდის რეაქციის ხანგრძლივობას.

ამ დროს ირრვევა ადამიანის საპასუხო რეაქცია სინათლის და ხმოვან სიგნალებზე, უარესდება თანმიმდევრული მოქმედებების და აღქმის უნარი.

ზოგ შემთხვევაში ჩნდება მოძრაობის, სიარულის, საუბრის ძლიერი მოთხოვნის სურვილი, სადაც იწვევს მარისუანის მდგომარეობაში არაბუნებრივ პოზიციას.

ქრონიკული დალილობა, თავის ტკივილი, გულის რევის შეგრძნება, მიუხედავად ამისა, მარისუანას მოხ-

მარევა ფართოდ არის გავრცელებული მსოფლიოში.

„მარისუანა“ ნიშნავს „მომზამულს“ და პირდაპირ მითითებს მოსალოდნელ შედეგზე. მარისუანას ბოლის შემადგენლობა საკმარისად შეცნაული არ არის, მას აქვს სპეციფიკური (დამწვარი თოკის) სუნი და მასში შემავალი ნარკოტიკულად მოქმედი ნივთიერება ტეტრაჰიდროკანაბინოლის (ტჰკ) სახელით არის ცნობილი.

მარისუანას მონევის შედეგად ნიოდება სკლერები, ფართოვდება სისხლძარღვები, ქვეიოდება არტერიული წნევა, შეინიშნება გულსისციმისა და სუნთქვის აჩქარება, მონევის დროს, ჩვეულებრივ, იწყება ხველა, ითრგუნება ღვიძლის ფერმენტების აქტივობა, რასაც შედეგად მოსდევს ღვიძლის ფუნქციის დაქვეითება.

პრეპარატის მოქმედება იწყება მონევიდან რამოდენიმე წუთის შემდეგ ლორწოვანი გარსების გაშრობით, ძლიერი წყურვილისა და შიმშილის შეგრძნებით, შეიძლება იყოს ყურებში შუილი, თავბრუს ხვევა, თავის ტკივილი, სიცხის ან სიცივის შეგრძნება. მარისუანას რეგულარულად მიღების შედეგად ვითარდება ბოდივით აზროვნებისაკენ მიდრეკილება დიო-ზებით სისტემურმა მოხმარებამ შეიძლება გამოიწვიოს ქრონიკული ფსიქოზი-ბოდევა, ილუზიები, პალუკინაციები, პანიკა, აგრესიულობა.

ზემოაღნიშნული ტჰკ გროვდება ცხიმოვან უჯრედებში და ორგანიზმში-თავის ტვინში, სათესლე ჯირკვლებსა და საკვერ-ცხებში, ელენთაში, ღვიძლსა და თირკმლებშიც კი იმას ნიშნავს, რომ ნარკოტიკის მოხმარების შეწყვეტის შემდეგაც მისი ზემოქმედება ხანგრძლივი დროის განმავლობაში გრძელდება.

მარისუანას მონევა ბევრად უფრო აზიანებს სასუნთქ ორგანოებს ვიდრე თამბაქოსი.

ბევრად უფრო მაღალია ფილტვების კიბოს განვითარების რისკიც. თავისი დამახასიათებელი ეფექტით ერთი ულუფა მარისუანა ხუთი ლერი სიგარეტის ტოლფასია.

ყველაზე ცუდი, რაც შეიძლება მოყვეს მარისუანას მოხმარებას, არის ის, რომ მან შეიძლება გამოიწვიოს მოთხოვნა სხვა ნივთიერებების მოხმარების მიხედვით.

ერთი რამ უდავოა, სამედიცინო თვალსაზრისით მარისუანას გამოყენება სულ სხვა რამავე და სრულად სხვა შედეგს იძლევა მისი მუდმივად მოხმარებაზე.

„მარისუანის ფატალური შედეგი“ გამოიწვიოს, რაც გამოიხატება ახალდაბადებულ ჩვილთა ნონაში კულებასა და მისი განვითარების გადახრებით.

ამის მიზეზია ის, რომ მარისუანა ტუ-ტუთი კვების დროს დედის რძიდან გადადის ახალშობილის ორგანიზმში.

მარისუანას შეუძლია ზეგავლენა მოახდინოს გონებრივ და ფიზიკურ რეაქციებზე. იგი არღვევს კოორდინაციას და ზრდის რეაქციის ხანგრძლივობას.

ამ დროს ირრვევა ადამიანის საპასუხო რეაქცია სინათლის და ხმოვან სიგნალებზე, უარესდება თანმიმდევრული მოქმედებების და აღქმის უნარი.

ზოგ შემთხვევაში ჩნდება მოძრაობის, სიარულის, საუბრის ძლიერი მოთხოვნის სურვილი, სადაც იწვევს მარისუანის მდგომარეობაში არაბუნებრივ პოზიციას.

ქრონიკული დალილობა, თავის ტკივილი, გულის რევის შეგრძნება, მიუხედავად ამისა, მარისუანას მოხ-

მოამზადე და გიზიარებ



ქვეყნში ღვინის დაყენება დიდ შრომას, საქმისადმი რწმენას, სიყვარულსა და ნინაპრების და მომავალი თაობის წინაშე პასუხისმგებლობას მოითხოვს.

ღვინის კახური მეთოდით დაყენებისას – ყორძნის გადახმუშვება ქვეყნში ჭაჭასა და კლერტანს ერთად ხდება. ალკოჰოლური დუღილის შემდეგ თეთრი

## რას ნიშნავს „ღვინის დახნივა“ – რა უნიკალური თვისებები აქვს ყურძნის კლერტს

ღვინო ჭაჭაზე და ლექზე 5 – 6 თვე, ხოლო ღვინო ღვინო 1 – 2 თვის განმავლობაში ვარდებდა. მთავარი მაინც ისაა, რომ ნამდვილი კახური ქვევრის ღვინის მისაღებად ყურძენი კარგად დამწიფებული უნდა დაიკრიფოს. ამასთანავე კლერტის სიმნიფვეც აუცილებელია, რაც ქარვის ფერის შექმნით გამოიხატება.

ტრადიციული მეთოდით, ყურძენი, სანახევლო თავსდება და იჭყლიტება. სანახევლო ყურძნის დაწურვის დროს ტკბილი ქვევრში ჩაედინება. ხოლო, ჰაერზე ფერმენტაციის შემდეგ ღურდო და კლერტი ემატება. უკანასკნელმა კვლევებმა აჩვენა, რომ კლერტი 10 პროცენტამდე მაღალ-მოლეკულურ ნივთიერებას – ლიგნინს შეიცავს. ჰაერზე გახმადობით დაიხმადობს ის ნარმოქმის არომატული რივის ალდეჰიდებს, რომლებიც მომავალი ღვინომასალისა და ღვინის არომატს უზრუნველსებენ.

განსაკუთრებული ყურადღება ღურდოს დაღუფების პროცესს ენიჭება. სპეციალური იარაღით ღურდოს დარევა, დღე – ღამეში, 5 – 6 ჯერ მაინც ხდება. ეს გამოირიცხავს ჭაჭის ზემოთ ამოსვლას და არასასურველი მიკრობიოლოგიური გარემოს წარმოქმნას. დარევის პროცესში მასის აურაცხადი და ერთგვაროვან სხეულად ჩამოყალიბება ხდება. ღურდოს მძაფრი დუღილის დამთავრების შემდეგ ჭაჭა ნახშიროვანგს გამოყოფს და ჭურჭლის ფსკერზე იდევება. ქვევრის ზედა ნაწილს ღვინომასალა იკავებს. საჭიროების შემთხვევაში, ჭურჭელს ავსებენ იგივე შინაარსის ღვინოთ და ქვევრს, არაჰერმეტიკულად, სარკველს აფარებენ. 3 – 4 დღის შემდეგ, ქვევრის ყელს გოგირდის კვამლით ამუშავებენ და სარქველი უკვე, ჰერმეტიკულად იხურება.

მას შემდეგ, რაც ღვინო მტვერის მა-

გარი ნაწილებიდან მიიღეს გემოს, შეფერვა, სხეულსა და სიძლიერეს, ხდება ჭაჭის მოხსნა. პირველ რიგში ხდება ჭაჭის თავზე, ქვევრის შუაწილში, მოთავსებული თავანკარა ფრაქციის გადაღება მეორე ქვევრში, სადაც იწყება ღვინის დავარება – დამწიფების პერიოდი. ღვინო იქმნება უნიკალურ თვისებებს, დამახასიათებელ არომატსა და გემოს.

„ღვინის დამწიფების“ პერიოდში ღვინის მუდმივი ლაბორატორიული და ორგანოლექტიკური კონტროლი ხდება. ყურადღება ექცევა პროცესის განვითარებასა და ღვინის ხარისხს. მოხმარებულ ღვინო ბოთლებში ისმება და კორპის საცობით ილუქება. მინის ბოთლში ღვინო განვითარებას აგრძელებს. რაც უფრო მეტი დრო გადის, ღვინის გემო იხვეწება. უკეთესი ბუკეტი უყალიბდება, რბილდება და უფრო სასიამოვნო დასალევი ხდება.

# სტალინის ფენოგენი – როგორ სძულდა და უყვარდა საქართველოში

სტალინის მიმართ იდეოლოგიური მტრობით დაბოლოებული ადამიანები ეჭვის ქვეშე აყენებენ ჩერჩილის ცნობილ სიტყვას სტალინზე და ამ ეჭვის საფუძველად იმას აცხადებენ, რომ ეს სიტყვა 1959 წლის 21 დეკემბერს სტალინის 80 წლის- თავზე თურმე არ უთქვამს ჩერჩილს. თუმცა, იმას კი ვერ ურყოფენ რომ მსგავსი სიტყვა ჩერჩილს ნათქვამი აქვს 1942 წლის 8 სექტემბერს თემთა პალატაში მისი მოსკოვში ვიზიტის განხილვისას. ჩერჩილი, რომელიც მაშინ მოკავშირეთა ლიდერზე წერდა, მაგრამ მინაგანად კომუნისტურ იმპერიის ლიდერს მშობლიური ინგლისის იმპერიის მტრად თვლიდა, ამგვარი პიროვნების მიერ ასეთი მაღალი შეფასება, სტალინის, როგორც სახელმწიფო მოღვაწის ღირსებას მიუკერძოებლობის მაღალი ხარისხით წარმოაჩენს: „რუსეთისათვის დიდი იღბალია, რომ მისი აგონიის დროს ის აღმოჩნდა ამ უდიდესი, გამორჩეული მხედართმთავრის ხელმძღვანელობის ქვეშ. ეს ადამიანი არის შთაბეჭდილო, გამორჩეული პიროვნება, შესაბამისი იმ სერიოზული და ქარიშხლიანი დროებისა, რომელშიც გაიარა მისმა ცხოვრებამ. ადამიანი ამოუწერავი გამბედაობისა და ნებისყოფის ძალისა, ადამიანი პირდაპირი და ურთიერთობაში უცერემონიო მანერების მქონე... სტალინმა, ამასთან, ჩემზე შთაბეჭდილება მოახდინა თავისი ღრმა და ცივისხილიანი სიბრძნით და ყოველგვარი ილუზიების არქონით...“ იგივე ჩერჩილი 1943 წელს ამბობდა: „დიდობა ვდებ და ვლოცულობ, რომ სტალინი ცოცხალი და ჯანმრთელი იყოს, მხოლოდ სტალინს შეუძლია იხსნას მსოფლიო“.

ჰიტლერი, როგორც ნაცისტური მიზანთრობული დოქტრინის საფუძველზე სახელმწიფო პოლიტიკის გამტარებელი სამართლიანად არის დაგმობილი კაცობრიობის მიერ, მაგრამ მას თუნდაც როგორც უარყოფით დიდ ისტორიულ პიროვნებას მაინც ვერაფერი ამოშლის კაცობრიობის მესხიერებებიდან. ამიტომ საინტერესოა მის მიერ სტალინის იგივერის შეფასება, მითუმეტეს, ჰიტლერს ეს ჩვეული ორატორული ნიჭით აქვს გაკეთებული: „რუსი ხალხის ძალა შედგება არა მის რაოდენობას ან ორგანიზებულობაში, არამედ მის შესაძლებლობაში რომ წარმოშვას სტალინის მასშტაბის პიროვნება. თავისი პოლიტიკური და სამხედრო ხარისხით სტალინი ბევრად აჭარბებს ჩერჩილსაც და რუსველსაც. ის არის ერთადერთი მსოფლიო პოლიტიკოსი, რომელიც იმსახურებს პატივისცემას. ჩვენი ამოცანაა დავამსხვროთ რუსი ხალხი ისე, რომ სტალინის მასშტაბის ადამიანები მეტად აღარ გამოჩნდნენ“.

სავარაუდოდ ჰიტლერმა ძალიან კარგად იცოდა სტალინის ქართული წარმოშობის შესახებ, მაგრამ მან ისიც კარგად იცოდა, რომ სტალინი და სხვა ქართველების გამოჩენული ნიჭი რუსეთის დიდი მასშტაბის პოლიტიკურ ასპარეზზე გაცვლით აღწევდნენ მსოფლიო მასშტაბებს, ხოლო მათი კარიერა რეგულად თუ ვნებდა მათ მშობლიურ საქართველოს, ეს არატენდენტური ანალიტიკური განხილვის საგანია.

ზოგადად, ხელისუფლების დანიშნულებაა მის მიერ მართვადი სახელმწიფოს სუვერენიტეტის დაცვა და ამავე დროს საკუთარი ხალხის სოციალურად უზრუნველყოფა, პარალელურად მომავალში უკეთესი ცხოვრების რეალური პერსპექტივის რწმენა.

ეს ყველაფერი სტალინმა თავისი 30 წლიანი მმართველობის პერიოდში, მიუხედავად მის წინაშე მდგარი საშიშროებისა და საგარეო უდიდესი სირთულეებისა, განახორციელა, რაც იმის შედეგია, რომ მან შეძლეს მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე მასშტაბური პროექტი და მისი ხორცშესხმა უქმლო.

ამის გამო მის მიერ ჩამოყალიბებული სახელმწიფო იქცა მსოფლიოს ბიპოლარული სისტემის შემქმნელად, რომელიც მომავალი ნახევარი საუკუნის მაძილზე უზრუნველყოფდა ერთმანეთთან დაპირისპირებული სოციალურ-ეკონომიკური მოდელების მქონე ჰეგემონი სახელმწიფოების მშვიდობიან თანაარსებობას.

ასეთი გრანდიოზული სამუშაოს წარმატებით ჩატარებას ვინც ვერ აცნობიერებს, ის ძალიან ზერელედ აფასებს მოვლენებს. მსოფლიო ისტორიაში თითქმის ჩამოსათვლელი არიან ისეთი სახელმწიფო მოღვაწეები, რომლებმაც ძირითადად შეასრულეს საკუთარი თავის წინაშე დასმული ამოცანები და მითუმეტეს, საკაცობრიო მასშტაბების დონის ამოცანები.

ამავე დროს, სტალინმა მამინდელი ევრაზიის ხალხები იხსნა მათი რესურსების დასავლეთის ნედლეულის დანამატად და იაფ მუშახელად ქცევისგან. სწორედ ამის გამო ვერ იტანენ დასავლეთში სტალინს, რომ ის გადაეღობა ტრანსნაციონალური კომპანიების მხრიდან მესამე სამყაროს ქვეყნების ძარცვის პოლიტიკას. ასე რომ, მხოლოდ იდეოლოგიური დემაგოგითა და პროპაგანდით სტალინის საქმიანობის შეფასება არის სიცრუე და პრიმიტივიზმი.

ხოლო ვინც სტალინის ფენოგენში მხოლოდ ნმინდანს ეძებს და პოულობს, ან მხოლოდ ჯალათსა და ბოროტმოქმედს, ულოგიკო ძიების მსხვერპლი არიან. სახელმწიფო ინტერესებით მოქმედი პოლიტიკოსის მოღვაწეობის ერთი პრიზმითა და კრიტიკით შეფასება თავიდანვე მცდარი დასკვნის საფუძველს ქმნის. მითუმეტეს, სტალინი არა მხოლოდ ერთი სახელმწიფო ინტერესების დაცვას ემსახურებოდა, არამედ ამ სახელმწიფოს წარმატება მისთვის საკაცობრიო იდეის განხორციელებისთვის იყო გამიზნული.

ამიტომაც შექმნა მეორე მსოფლიო ომის მოგების შემდეგ საბჭოთა არმიის მიერ განთავისუფლებულ ევროპის ქვეყნების შემოქმედებით სოციალისტური ბანაკი, ხოლო აზიაში გვერდით ამოიყენა ჩინეთი და ჩრდილო კორეის რესპუბლიკა. ამით მან უკვე მსოფლიოს მომავლისთვის ჭიდილი გამოიწვია თავისუფალი საბაზრო ეკონომიკისა და დემოკრატიის კაპიტალისტური სისტემა, რომლის სამართლიანობისა მას არ სწამდა.

სტალინის სიტყვა სწორედ მისი აღნიშნული შეხედულების გამოხატუ-



ლება: „ჩემთვის რთულად წარმოსადგენია რა პირადი თავისუფლება უნდა შევიდეს უმუშევარს, რომელიც დადის მშვიერი და თავისი შრომის გამოყენების საშუალებას ვერ პოულობს. ნამდვილი თავისუფლება შეიძლება იყოს მხოლოდ იქ, სადაც ექსპლოატაცია მოსაპოვებია, სადაც ადამიანთა ერთი ჯგუფის მიერ მეორის ჩაგვრა არ არსებობს, სადაც არ არის უმუშევრობა და სიღატაკე, სადაც ადამიანი არ კანკალებს იმის გამო, რომ ხვალ შეიძლება დაკარგოს სამუშაო, საცხოვრებელი და პური. მხოლოდ ასეთ საზოგადოებაში შესაძლებელი ნამდვილია და არა საქალაქო, პირადი და სხვა ყოველგვარი თავისუფლება“.

ვფიქრობ, ამ სიტყვის არსს მათი დიდი უმრავლესობა დაეთანხმება, ვისაც უკანასკნელი 25 წლის ნაძილზე თავის თავზე გამოუცდია უმუშევრობა, სიღატაკე და ხვალინდელი დღის შიში.

საერთაშორისო ურთიერთობების კანონზომიერებებით პატარა და სუსტი ქვეყნის ხვედრა გეოპოლიტიკური მდებარეობიდან გამომდინარე ერთ-ერთი ჰეგემონი ქვეყნის მფარველობის ქვეშ მშვიდობიანი განვითარების შესაძლებლობის მიღება. ეს პრობლემა სტალინმა საქართველოს შეუქმნა იმ ეპოქისათვის დამახასიათებელ ფარგლებში. საქართველოს თავისი პოტენციალიდან გამომდინარე ზემოდან ხელშეწყობით განვითარების საშუალება გაუჩნდა და ეს ხორციელდებოდა ეკონომიკური-ინდუსტრიული აღმშენებლის, ხალხის სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესებით, დემოგრაფიული პრობლემების მოგვარებით და განათლება-კულტურის აღმავლობით.

საბჭოთა კავშირის დანგრევის შემდეგ უკვე მეოთხედი საუკუნეა ვეძებთ თუნდაც მსგავსი განვითარების პირობებს, მაგრამ ვერ ვერ მიგვივინა, რაზეც მეტყველებს ჩვენი კატასტროფული პოლიტიკურ-ეკონომიკური მდგომარეობა. ამიტომ სტალინის გინება კი არ არის

საქმე, არამედ ქვეყნისთვის სასიკეთო შედეგის მომტანი საქმის კეთება საქმე.

ბოლოს სტალინის ფენოგენის ეროვნული ხასიათის შესახებაც უნდა ითქვას ორიოდე სიტყვა. ის რომ სტალინი ქართული სუფრის ტრადიციების მიმდევარი იყო, ამას ამტკიცებს უამრავი მოგონება და რეალური ფაქტები, რომელთა შესახებ მოგვიხსრობენ ისინი, ვისაც სტალინთან გარკვეული საქმიანი თუ მეგობრული ურთიერთობა ჰქონდა. სტალინი რუსულენოვან და ჩერჩილსაც კი სადღეგრძელოების რიტუალებით უმანსპინძლდებოდა, რაც იმაზე მეტყველებს, რომ სტალინი ეთნოფსიქიკურად სუფთა რისხის ქართველი იყო და კონსერვატორულ ქართულ სუფრას ურთულეს პოლიტიკურ თამაშებში ფილიგრანულად იყენებდა.

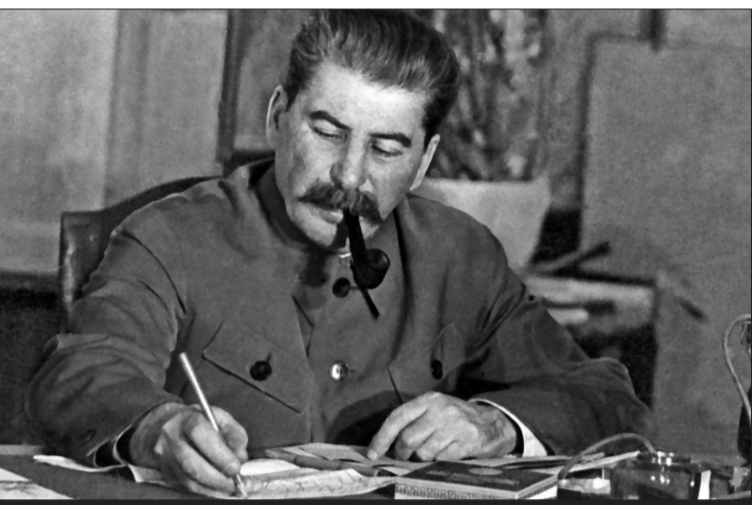
ამავე დროს, მიუხედავად სტალინის უდიდესი სახელმწიფოებრივი ტვირთისა და მოუცვლელი შრომის, ის მაინც ახერხებდა გამოენახა შესაბამისი დრო, რომ საქართველოს წინაშე არსებულ პრობლემებში ღრმად გარკვეულიყო, რომ მათ დაეჭრაში უშუალოდ მიეღო ნაყოფიერი მონაწილეობა. ამის შესახებ თავისი მოგონებების ნიგნობი: „სტალინთან ურთიერთობის ეპიზოდები“ საკმაოდ ვრცელად წერს ბატონი კანდიდ ჩარკვიანი, რომელიც სტალინის ეპოქაში საქართველოს კომპარტიის ცკ-ის მდივანი იყო. ის აღნიშნავს, რომ თბილისში მეტროს გაყვანა, რომელიც მაშინ არა მარტო სსრკ-ში, არამედ მსოფლიოშიც თითქმის ჩამოსათვლელ დიდ ქალაქებში ფუნქციონირებდა, სტალინის მხარდაჭერის გარეშე ვერ განხორციელდებოდა და მიუხედავად სამამულო ომით დანგრეულის აღ-

დგენის უმძიმესი პერიოდისა, მაინც გამოინახა თანხები, რომ ეს საშვილიშვილო საქმე დასრულებულიყო. ასეთივე დიდი წვლილი აქვს მიღებული სტალინს ქართული მეტალურგიის, ქიმიური მრეწველობის, საავიაციო და მანქანათმშენებლობის დარგების ქმნაში, რის შედეგადაც საქართველო ერთ სულ მოსახლეზე შიდა პროდუქტის რაოდენობით ევროპის ხუთეულში შედიოდა.

ცნობილია, რომ ქართული ეროვნული განძის საქართველოში ჩამოტანა სტალინის უშუალოდ მზრუნველობით განხორციელდა. ისიც უნდა ითქვას, რომ რუსეთში გატანული ქართული ისტორიული რელიკვიები უშუალოდ სტალინის ძალისხმევით იქნა გადმოტანილი ქართულ მუზეუმებში ჯერ კიდევ 1922 წელს. ეს მოვლენები ამომწურავად აქვს გაშუქებული გრიგოლ ონიანს თავის 7 ნაწილიან ნაშრომში: „სტალინის როლი ქართული საგანძურის საქართველოსთვის დაბრუნებაში“, რომელშიც სტალინის მიმართ ამ სფეროში უამრავი ცილისწამება არის გაქარწყლებული, განსაკუთრებით ექვთიმე თაყაიშვილთან დაკავშირებით.

იოსებ სტალინის-ჯულაშვილის ქართული შემოქმედებითი სულიერება ჯერ კიდევ ახალგაზრდობაში დანერგო მის ლექსებშიც ცხადად ვლინდება, მაგრამ საოცარია სოჭში იმდროინდელი საქართველოს პირველი პირის კანდიდ ჩარკვიანისა და ცნობილი ქართველი ისტორიკოსების ნიკო ბერძენიშვილისა და სიმონ ჯანაშიას შეხედვრზე სტალინთან დიალოგების მოგონებები. აქ ჩანს სტალინის ღრმა ცოდნა ქართული ენისა, ქართული ისტორიოგრაფიისა, მათი პერსპექტიული განვითარების მიმართულებებისა და მნიშვნელობის შესახებ.

ზოგადი წარმოდგენა მაინც რომ შეგვექმნას ამის შესახებ, მოვიყვანო აღნიშნული დიალოგებიდან სტალინის მხოლოდ ერთ მოსაზრებას: „ხეთების სახელმწიფო დაეცა, მაგრამ განა შეიძლე-



21 დეკემბერი. სტალინის დაბადების დღეა

ბოდა ასე მრავალრიცხოვანი და მძლავრი ხალხი გამქრალიყო? რასაკვირველია არა, ხეთების და სუბარების ტომები, რომლებსაც შავი ზღვის სანაპიროები ეჭირათ და ზღვაოსნობაც ემარჯვეობდათ, აიყარნენ და ზღვის დასავლეთით გაემუხრნენ, სხვა ტომები კი, რომლებიც მცირე აზიის მიიან ადგილებში და დასავლეთ და აღმოსავლეთ ამიერკავკასიაში ბინადრობდნენ, ადგილზე დარჩნენ. ამ თავის მინა-წყალზე დარჩენილმა ხეთ-სუბარებმა შექმნეს მძლავრი პოლიტიკური გაერთიანებები, მათ შორის ურარტუს სახელმწიფო. მათი ჩამომავლები არიან იბერები, კოლხები და სხვები.

მაგრამ რა მოუვიდათ დასავლეთისკენ ნასულ ხეთებსა და სუბარებს? – განაგრძობდა სტალინი, – მათ ადვილად დაიპყრეს კულტურულად უფრო დაბალ დონეზე მსოფლიო აბორიგენები, დიკავეს ბალკანეთის, აპენინის, პირინეის ნახევარკუნძულები და შექმნეს იქ მაღალი ცივილიზაცია არიელების – ბერძენების და რომალების მოსვლამდე ბევრად ადრე. მხოლოდ ერთ თემთანაა საიუდეო ენა გასაღები, კერძოდ, პელასგებისა და ეტრუსკების გამოცანის ამოსახსნელად, რომელთა კულტურა საფუძველად დაედო ბერძნულ და რომაულ ცივილიზაციას. უეჭველია, მეცნიერები რომ ეტრუსკების ეპიგრაფიკას ქართული ენობრივი ფაქტებიდან მისდგომოდნენ, იგი მათ დიდი ხნის გამოფრული ექნებოდათ. იგივე ითქმის ხეთურ იეროგლიფზე და ალბათ, ლურსმულ ნაწერებზეც“.

სტალინი აკრიტიკებს უცხოელ მეცნიერს პროზნის, რომელიც ხეთებს ინდოევროპულ რასას მიაკუთვნებს და აგულისხმებს ქართველ მეცნიერებს: „რას უპირისპირებთ თქვენ მის თეორიას მეცნიერების ახალი არსნალიდან? არაფერს. საქართო ალბათი ხეთოლოგთა კადრები, დაიწყეთ სერიოზული მუშაობა ამ სფეროში. მე კი პირადად მჯერა, რომ წინა აზიაში ახლაც ბევრი რამ მონიშნავს ქართველთა წინაპრების და ქართული ტომების ადრინდელ ბინადრობას. აიღეთ თუნდაც ტოპონიმია. ტოპონიმია მეტად გამძლეა. ხალხები მოდიან და მიდიან, ადგილების, მთების, მდინარეების ბევრი სახელწოდება კი რჩება. ასეთ მოვლენებს ბლომად ვხვდებით, მაგალითად მცირე აზიაში განა ლალოსი, მდინარე ყიზილ-ორმაკის წინაწელში სახელი, ქართული წარმოშობის არ არის?...“

ცნობილ ავსტრიელ მწერალს შტეფან ცვაიგს ეკუთვნის ორი ბრძნული გამოხატულება: „იყო უდიდესი, ნიშნავს მისცე მიმართება“ და „სოფელი სახელს ითქვამს, თუ იქ დიდი ადამიანი დაბადებულა“. ეს ორივე გამოხატულება იოსებ სტალინის ფენოგენს საუკეთესოდ მივსადავებთ. სტალინმა მთელი თავისი ცხოვრებით ნამდვილად მისცა მიმართულება კაცობრიობის განვითარებას და რაც უფრო კრიზისულ მდგომარეობაში აღმოჩნდებოდა მსოფლიო, მით უფრო ბევრი მოუბრუნებდა წარსულის იმ გამოცდილებას, რომელიც სტალინის ეპოქას უკავშირდება. ამიტომ სტალინი მართლ უმართლად უნდა შეფასდეს დასავლეთ პოლიტიკოსთა შორის ერთ-ერთი ყველაზე ავტორიტეტული პოლიტიკოსად და გიორის სიტყვები: „სტალინი არ მომკვდარა, ის განზავდა მომავალში“.

რაც შეეხება შტეფან ცვაიგის მეორე გამოხატულებას, უნდა თუ არა ვინმეს, ხოლო ის დადებით თუ უარყოფით როლს შეასრულებს საქართველოს მომავლის ფორმირებაში, დამოკიდებულია თავად ქართველების ცნობიერების შესაძლებლობებსა და ანალიტიკურ უნარზე. „კავკასიის ბარონეტის“ 2012 წლის

კვლევის მიხედვით, საქართველოში მონაწილეთა 45% დადებითად არის განწყობილი სტალინის მიმართ. თავად ამ მონაცემს კი ნორმალურად ქართველების 32% მიიჩნევს, 59% – არა. თავისთავად სადავო საკითხია, რამდენად კარგი ან ცუდი შეიძლება იყოს ეს მონაცემები, თუმცა არც ამ მონაცემების შეფასებას და არც თავად ბელადის „საგმომი საქმეზე“ ვაპირებთ მსჯელობას. ამჯერად, ყველა საინტერესო მომენტზე შევჩერებთ ყურადღებას.

კვლევის ჩატარების დროს, ყოფილ ხელისუფლებას საბჭოთა ბელადის კერძის ნინალმდეგ ბრძოლა უკვე დიდი ხნის დანაშაული ჰქონდა – ქვეყნის მასშტაბით ბიუსტების და ქანდაკებების მასობრივი დემონტაჟი თითქმის დასრულებული იყო. მაგალითად, 2010 წლის 24 ივნისს ღამის 2 საათზე აიღეს სტალინის ძველი მისი მშობლიური ქალაქის ცენტრიდან. აღნიშნულ ფაქტს გორელი სტალინისტები და მოხუცი კომუნისტები თვალსაზრისით, ახალგაზრდები კი სიხარულით შეხვდნენ.

მსგავსი ფაქტები განმეორდა ქვეყნის ყველა რეგიონში...

იმის მიუხედავად, რომ „ნაციონალური მოძრაობის“ მმართველობისას სტალინს არ სწყალობდნენ, ფაქტია, რომ „ნაციონალური“ ხელისუფლების პერიოდში ჩატარებულ გამოკითხვაში საქართველოს მოსახლეობის თითქმის ნახევარზე მეტი სტალინის მიმართ სიმპათია არ დამალა.

სტალინისადმი დამოკიდებულება, 2012 წლის 1 ოქტომბრის არჩევნების შემდეგ, ხელისუფლების შეცვლასთან ერთად რადიკალურად შეიცვალა – „ქართულმა ოცნებამ“ აქტიურად დაიწყო ბელადის ჯართადქცეული ქანდაკებების ხელახლა დამონტაჟება და ამისთვის მუნიციპალიტეტების ადგილობრივი ბიუჯეტებიდან თანხების გამოყოფა. ამ დროისათვის ცნობილია, რომ სტალინის ძეგლს გორში აღადგენენ; უკვე აღადგინეს ძეგლი თელავში; დიდი ბელადი დაბრუნდა სოფელ ზემო ალავეში; სტალინის ძეგლი ადგილი დაიბრუნა სოფელ აკურამშიც ... და ეს მხოლოდ მცირე სტატისტიკაა.

ყურადღებია ის, რომ ხელისუფლების სტალინისადმი დამოკიდებულების ცვლილებების პარალელურად, უცვლელი დარჩა ახალგაზრდობის პოზიცია.

„სტალინის ბედის“ ნაღმა-უკულმა ტრილიმა ახალი თაობის ბელადისადმი ნეგატიური დამოკიდებულება ვერაფერი დააკლო. ახალგაზრდა თაობა როგორი სიხარულითაც ხვდებოდა ძეგლების აღების ფაქტებს, ისევე აპროტესტებს მათ აღდგენას. უფრო მეტიც, ბოლო დროს პროტესტი გახშირდა და ზედმეტად რადიკალურიც კი გახდა. ანუ სტალინის „მეორედმოსული“ არაერთ ძეგლზე განხორციელებული ვანდალური ფაქტები უკვე ტენდენციად იქცა. სოციალურ ქსელ აქტივობა-ზე გვერდით კი შეიქმნა, სახელით „სტალინის 50 ძეგლი, რომელიც უნდა შევლებო, სანამ ცოცხალი ხარ“, სადაც ახლადგახსნილი ძეგლების გადაღების ფაქტებია თავმოყრილი. აღსანიშნავია, რომ კამპანია ერთგვარი „ონლაინ ფეშენიზმის“ სახე მიიღო; ოუტუბზე თეთლობით ვიდეომიმართვა გამოქვეყნდა, სადაც ინტერნეტმომხმარებლები სტალინის ძეგლების შეღებვას „აღიარებენ“ და აცხადებენ, რომ მომავალშიც გააკეთებენ იგივეს, სანამ საქართველოში ერთი ძეგლიც კი დარჩება.

ასეა თუ ისე, ფაქტია, რომ სტალინის ფაქტორი იყო და რჩება ქართველებისთვის სადავო თემად და ფაქტია ისიც, რომ 21-ე საუკუნის „ნატოსკენ“ მიმავალი საქართველოს მოსახლეობის 45% დიქტატორის მიმართ დადებითად არის განწყობილი.

**მომახდა ალექსანდრა გიგილიშვილი**

# რა უზლის გავრცელება სწავლაში ხელს? – მეცნიერთა რჩევები მომავალს

შეიქმნა რომ სკოლაში კარგად სწავლობს, მშობლისთვის ამაზე დიდი ბედნიერება ძნელი წარმოსადგენია. სამწუხაროდ, მშობლების დიდი ნაწილი ამ სიხარულს მოკლებულია. მეცნიერები ცდილობენ გააანალიზონ „სუსტი მოსწავლეების“ სწავლაში ჩამორჩენის რეალური მიზეზები და კონკრეტული რჩევებით დაეხმარონ მშობლებს უკეთესი შედეგის მიღწევას.

## როგორ გავრცელება სწავლაში არიან მოსწავლეები მშობლებთან?

გავრცელებული სტერეოტიპის მიხედვით, ოროსნები ხმაურის ხელიდან, ფრიადისნები კი წყნარი და შრომისმოყვარე ბავშვები არიან. მაიამის უნივერსიტეტის მეცნიერებმა სანინა-ალმედგო და მტკიცეს – აღმოჩნდა, რომ მოსწავლის ფსიქოლოგიური მდგომარეობა და სასკოლო წარმატებები შეისწავლეს. აღმოჩნდა, რომ ზედმეტად წყნარი მოსწავლეები სწავლაში მოიკოჭლებენ. გაცილებით უკეთესი შედეგები აქვთ მათ ხმაურით და მხიარულ თანაკლასელებს. „როცა ბავშვი შებოძლია, კლასის ცხოვრებაში აქტიურად არ მონაწილეობს და თანაკლასელებთან აქტიური ურთიერთობა არ აქვს, ამის გამო ეთიშება სააღმწიფრო-განმავითარებელ პროცესს, რომელიც დაწყებით კლასებში მთლიანად თამაშის პრაქტიკასა და გუნდური სწავლების მეთოდებზეა დაფუძნებული“, – აცხადებს კვლევის ერთ-

ერთი ავტორი, ფსიქოლოგი ელიზაბეტ ბელი.

მეცნიერები მშობლებს მოუწოდებენ, სკოლაში შესვლამდე დაიჭირონ თადარიგი, ანუ სკოლაში შეყვანამდე ყურადღება გაამახვილონ ბავშვის ფსიქოლოგიურ მომზადებაზე. „ასწავლეთ ბავშვს ურთიერთობები, გაუქრეთ უცხო ადამიანებისადმი შიში, შეაჩვიეთ თანატოლებთან კონფლიქტის დამოუკიდებლად მოგვარებას. ეს უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ნერა-კითხვის ნაადრევად შესწავლა“ – ასეთია მათი რეკომენდაციები.

პრაქტიკოსი მასწავლებლებიც თანხმდებიან, რომ მოდუნება და ცუდი ნიშნები მოსწავლეებში საკმაოდ გავრცელებული პრობლემაა, რასაც მშობლები სათანადო ყურადღებას არ უთმობენ. მოსწავლეთა 15% სწავლაში ჩამორჩება დაქვეითებული შრომისუნარიანობის, სტრესისა და გადაღობის გამო. ორგანიზმის ყველა ამ მდგომარეობების მიზეზი მშობლებთან ურთიერთობების დეფიციტი ყოფილა.

პედაგოგებისა და ფსიქოლოგების ჯგუფმა 5 000 მოსწავლე შეისწავლა და გამოარკვია, რომ ბავშვებს, ვისაც მშობლებთან ურთიერთობა აკლიათ, ოთხჯერ ნაკლები წარმატებები აქვთ სწავლაში თანატოლებთან შედარებით. უფრო ადრეობის მიზეზს მნიშვნელობა არ აქვს, ეს შეიძლება იყოს როგორც მშობლის ასოციაციური ქცევა, ასევე წარმატებული მშობლის დაძაბული საშუაო გრაფიკი. ანუ ლითისა და ნარკომანის შვილიც ისევე ზარალდება მშობლებთან ურთიერთობის დეფიციტით, როგორც საოჯახო საქმეებზე ზედმეტად გადართული გამრჯე

დაიასხლისის, ან 24 საათით დაკავებული თანამდებობის პირთა შვილები.

## რა უზლის გავრცელება სწავლაში ხელს

სპეციალისტები კიდევ ერთ პრობლემაზე მიანიშნებენ – ბალანსირებული კვება და ბავშვის სრულფასოვანი დასვენება წარმატებული სწავლის ერთ-ერთი მთავარი წინაპირობაა.

ზოგჯერ ბავშვი ცუდ ნიშნებს იღებს იმის გამო, რომ კარგად ვერ გამოიძინა ან უბრალოდ, საუზმობა ვერ მოასწრო. ამის გამო პირველ გაკვეთილზე ძილი მოერევა, მე-2-მე-3 გაკვეთილზე კი ქაშის გარდა ვეღარაფერზე იფიქრებს.

აუცილებელია, რომ კვირაში ერთი დღე მაინც ბავშვი სრულად მოწყდეს სამეცადინო პროცესს.

## რით დავეხმაროთ მოსწავლეს?

ნუ აიძულებთ, რომ მხოლოდ მეცადინეობისთვის განკუთვნილ მაგდისთან მოამზადოს გაკვეთილები. თუ სხვაგან სურს მეცადინეობა, წინააღმდეგობას ნუ გაუწევთ. იქნებ სამზარეულოში მოფუსფუსე დედის გვერდით უკეთესად აზროვნებს? დედის გვერდით ყოფნა და ოჯახური სითბო მას თავდაჯერებას და ხალისს შეძლებს.

ზოგიერთი ბავშვი ხალჩაზე ნამოკვრივად უკეთესად აზროვნებს. გასაგებია, რომ ეს ორიობედიული თვალსაზრისით გამართლებული არ არის, მაგრამ ზოგჯერ გამოხატვის დასაშვებია შეიძლება. ბავშვების გარკვეული კატეგორია ნინ და უკან სიარულისას უკეთ იმასხვრებს გაკვეთილს, თითქოს მათი



ტვინი ხელ-ფეხთან ერთად მუშაობს. სკოლაში ბავშვს მოძრაობა შეზღუდული აქვს, აცადეთ, ეს დანაკლისი სახლში შეგივსოს.

## დააპირადოთ მის ჩვევებს

დააკვირდით, რა სახის ინფორმაციას უკეთ იმასხვრებს თქვენი შვილი – მხედველობით, სმენით თუ კინესტეტიკურად.

სმენითი მესხვრების მქონე ბავშვები კარგად ითვისებენ ხმამაღლა ნაკითხულ მასალას და ნაკითხულის ვინმესთან ხმამაღლა გაზიარებაც სჭირდებათ. თუ ვინმესთან ხმამაღლა არ იმსჯელებს, გაკვეთილი კარგად არ დაამასხვრდება.

სხვა ბავშვები უკეთესად ითვისებენ თვალსაჩინოებებით გამყარებულ ინფორმაციას. კარგად ეხმარებათ ისრები, ცხრილები და გრაფიკები. თუ ბავშვი მარკერების შექმნას გთხოვთ, უარს ნუ

ეტყვით, მას სჭირდება, რომ გამოკვეთილად მიიწიოს ადგილები, რათა ინფორმაციის სისტემატიზაცია შეძლოს.

კინესტეტიკური ინტელექტის მქონე მოსწავლეები ყველაზე კარგად „კეთების“ პროცესში, ანუ აქტიური სწავლებით, მოძრაობებით და სამუშაოს ხელით შესრულების დროს სწავლობენ. გიჟდებიან ცდებზე, მოდელის შექმნაზე, უმოძრაოდ მეცადინეობა უჭირთ, რადგან მოქმედება მათ ტვინს უნებნადი უკეთ ამარაგებს.

სამწუხაროდ, მოსწავლეების ზედმეტად დატვირთვა განსაკუთრებით დაწყებით ეტაპზე, კარგს არაფერს მოგიტანთ: ბავშვები უბრალოდ ვერ ასწრებენ ძალეობის აღდგენას და იფიქრებენ, რაც მათ სასკოლო ნიშნების გარდა ჯანმრთელობაზეც ცუდად აისახება.

mshoblebi.ge



# სკორტის რომელი სახეობა ეხმარება ბავშვს სწავლაში

როცა ბავშვისთვის სწავლაში ხელის შეწყობა სურს, მშობლები პირველ რიგში რეპეტიტორებს ქირობენ. მაქსიმალურად ტვირთავენ ბავშვს სასწავლო პროგრამით. პატარები ლამის დაბადებიდან დადიან სხვადასხვა წრესა თუ სტუდიაში, კერძო მასწავლებლებთან ინგლისურისა და მათემატიკის გაძლიერებულ პროგრამებს ეუფლებიან. პრაქტიკულად, თანამედროვე ბავშვს (თუ ყურადღებიანი და შეძლებული მშობელი ჰყავს) თავისუფალი დრო თითქმის არ რჩება. ბავშვი რომ დაკავებულია, ამაში ცუდი რა არის, მაგრამ ყველა ბავშვის ფიზიკური შესაძლებლობები სხვადასხვანაირია. შედეგად, გადატვირთული ცხოვრების რეჟიმში უფროს კლასებში პრობლემებს იწვევს. კერძოდ, ჰიპოდინამიას და მასთან დაკავშირებულ არაერთ დარღვევად გარდაიქმნება. უმოძრაობა იწვევს თავის ტკივილებს, მოთენთილობას, ყურადღების კონცენტრაციისა და მესხვრების დაქვეითებას, ბავშვებს უჭირთ სასკოლო მასალის აღქმა, რაც დაბალ ნიშნებში გამოიხატება. ანუ ბავშვის წარმატებული ერთ-ერთი მიზეზად თამაზად შეგიძლიათ დაბალი ფიზიკური აქტივობა და დანაშაულოთი. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის რეკომენდაციის თანახმად, აქტიური ფიზიკური მოძრაობა საჭიროა დღეში 2 საათით მაინც. სინამდვილეში ბავშვების უმრავლესობა დღეში 2 საათით სუფთა პერზე ყოფნასაც ვერ ახერხებს.

საერთოდ უმოძრაობის პრობლემა უკვე მთელი ცივილიზებული სამყაროს სენია. დიდი საგანმანათლებლო დატვირთვა მხოლოდ ერთი ნაწილია პრობლემის. ამას გავლენით ვატყავთ და ეკრანზე მიჯაჭვულობაც დაუზღავთ, რაც კიდევ მეტად ამწვავებს ჰიპოდინამიის პრობლემას. ადამიანის ტვინის შესაძლებლობებზე ჩატარებული თანამედროვე კვლევები ამტკიცებენ, რომ არასაკმარისი ფიზიკური დატვირთვის შემთხვევაში

ტვინის მოქმედებაც სუსტდება. როცა ორგანიზმი სკორტითა დაკავებული, ყველა ორგანო უნებნადი მდიდრდება, უმჯობესდება სისხლის მიმოქცევა და ტვინის მიწოდება.

## სკორტის რომელი სახეობა ეხმარება ბავშვს სწავლაში დაეხმაროს?

გონებრივი აქტივობისთვის ყველაზე სასარგებლოა ცურვა, ველოსპორტი, მსუბუქი მძლეონობა (მოიცავს სხვადასხვა დისტანციებზე რბენას და სპორტულ სიარულს, ხტომას, ტყორცნას, მძლეოსნურ მრავალჭიდს). ასევე სასარგებლოა გორგოლაჭებზე სრიალი, ველოსიპედი, თხილამურები. არასოდეს დაგვანათ თანხა ამ გასართობებში. დარწმუნებული იყავით, რომ ეზოში გორგოლაჭებითა და ველოსიპედით სეირნობა რეპეტიტორზე ნაკლებ სარგებელს არ აძლევს თქვენს შვილს.

# საპეტიარინარო განათლება რეპეტიტორებადი გახდა

2017 წლის 27 ოქტომბერს, საქართველოს პარლამენტმა, მესამე მოსმენით, „უმაღლესი განათლების შესახებ“ კანონში შესატანი ცვლილება მიიღო.

აღნიშნული ცვლილების მნიშვნელობას სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სოფლის მეურნეობისა და სურსათის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი თენგიზ კალანდიაძე განმარტავს.

კვალიფიციური ვეტერინარი ექიმის მომზადებაზე მკვეთრად უარყოფითი გავლენა იქონია „უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონში 2011 წელს განხორციელებულმა ცვლილებებმა, რომლის თანახმადაც, რეგულირებადი აკადემიური უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების ჩამონათვალიდან ამოიღეს ჩანაწერი — „სავეტერინარო მედიცინა“, შესაბამისად, ხუთწლიანი სწავლება (300 კრედიტი) ოთხწლიან (240 კრედიტი) გახდა და არაადეკვატურად შემცირდა სპეციალური საგნების რაოდენობა და მოცულობა.

ამჟამად, ვეტერინარიის დარგის სათანადო კომპეტენციის მქონე სპეციალისტის მომზადება, ფაქტობრივად, არც ერთ უმაღლეს სასწავლებელში არ ხდება, რაც ქვეყანაში ვეტერინარი სპეციალისტების დეფიციტს კიდევ უფრო ზრდის.

დღემდე მოქმედი კანონმდებლობით, ვეტერინარია არ იყო რეგულირებადი პროფესია, შესაბამისად, ვეტერინარი ექიმის კვალიფიკაციის მქონე პირს საქმიანობის განხორციელებისათვის არ მოეთხოვებოდა სერტიფიკატი და არ ჰქონდა რეცეპტის გამოწერის უფლება, სანამ ეს საქმიანობა რეგულირებადი პროფესია არ გახდა.

## როდის შეიქმნა აღნიშნული ცვლილება კანონში და რას ითვალისწინებს ის?

ამ საკითხზე ინტენსიური მუშაობა სოფლის მეურნეობის სამინისტროში ვერ კიდევ ოთარ დაწვლიას მინისტრობის დროს დაიწყო. მიმდინარეობდა ინტენსიური მოლაპარაკებები განათლების სამინისტროსთან, შეიქმნა ერთობლივი

სამუშაო ჯგუფი, რომელმაც „უმაღლესი განათლების შესახებ“ კანონში შესატანი ცვლილებების პროექტი შეიმუშავა. შემდგომ აღნიშნული საკითხის ზედამხედველობა ახალმა მინისტრმა, ბატონმა ლევან დავითაშვილმა გადაიბარა.

აღსანიშნავია აკადემიური წრეების, ვეტერინარიის სფეროში მოღვაწე სპეციალისტების, პროფესორ-მასწავლებლების მხარდაჭერა. განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრებისა და უშუალოდ აკადემიის პრეზიდენტის, გურამ ალექსიძის ჩართულობა. აგრარულ საკითხთა კომიტეტმა, ოთარ დანიელას თავმჯდომარეობით, აღნიშნული საკანონმდებლო ცვლილებების პარლამენტში ინიცირება მოახდინა და საქართველოს პარლამენტმა, 2017 წლის 27 ოქტომბერს, მესამე მოსმენით აღნიშნული კანონპროექტი მიიღო.

ამ ცვლილებით სავეტერინარო განათლება კვლავ რეგულირებადი გახდა და „უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონში აკადემიური უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების ჩამონათვალიდან ამოიღებულა.

წარმოდგენილი ცვლილებით, უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება ვალდებულია განახორციელოს 2018-2019 სასწავლო წლის დაწყებამდე მოქმედი სტუდენტების 240 კრედიტის სწავლებიდან 300 კრედიტის 5 წლიანი სწავლებაზე გადაყვანა.

ვეტერინარიის მინიმუმ 300 კრედიტის ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამით უზრუნველყოფილი იქნება იმ ცოდნის, უნარებისა და კომპეტენციის მქონე ვეტერინარიის მომზადება, რომელსაც ითხოვს საქართველოს ბაზარი და დააკმაყოფილებს საერთაშორისო დონეზე განსაზღვრულ მოთხოვნებს სავეტერინარო განათლებაში.

აღსანიშნავია, რომ ვეტერინარიის პროგრამის რეგულირების სფეროში მოქცევის შემდეგ, დღის წესრიგში დგება იმ პირთა საკითხი, რომლებსაც 240

კრედიტის საბაკალავრო პროგრამის გავლის შემდეგ მიენიჭათ ბაკალავრის აკადემიური ხარისხი. მიზანშეწონილია, მათთვის არსებობდეს ადეკვატური და ალტერნატიული გზა შემდგომი განათლების მიღებისა და პროფესიული საქმიანობის განხორციელებისათვის.

ამ პრობლემის აღმოფხვრას ემსახურება სწორედ კანონით გათვალისწინებული ვეტერინარიის 60 კრედიტისა და პროგრამის არსებობა, რითაც 2011 წლიდან დღემდე გამოშვებულ 147 ბაკალავრს მიეცემა სერტიფიკაციის და დოქტორანტიურაში სწავლების უფლება დამატებით 60 კრედიტის გავლის შემდეგ.

აღსანიშნავია, რომ ვეტერინარიის მიმართულებით სწავლის გაგრძელების შემთხვევაში, მათ არ მოუწევთ, ხელახლა შეაბარონ ერთიანი ეროვნული გამოცდები და გააიარონ 5 წლიანი ინტეგრირებული სამაგისტრო პროგრამა (მინიმუმ 300 კრედიტი), არამედ საშუალება ექნებათ სწავლა გააგრძელონ ვეტერინარიის 60 კრედიტის პროგრამაზე, რომლის დასრულებაც მათთვის ვეტერინარიის სადოქტორანტიურაში სწავლის გაგრძელების წინაპირობა იქნება.

ამასთან, კანონი გარდამავალი დებულების სახით, ითვალისწინებს ნორმას მიღვევად რეჟიმში არსებულ საგანმანათლებლო პროგრამებთან მიმართებითაც, რაც რელიგვიანტურია იმ სტუდენტებისათვის, რომლებიც ამ ეტაპზე, მიმდინარე რეჟიმში, სწავლობენ ვეტერინარიის 240 კრედიტის საბაკალავრო პროგრამით.

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება ვალდებულია განახორციელოს 2018-2019 სასწავლო წლის დაწყებამდე მოქმედი სტუდენტების 240 კრედიტის სწავლებიდან 300 კრედიტის 5 წლიანი სწავლებაზე გადაყვანა.

რა სიკეთს მოუტანს დარგს აღნიშნული საკანონმდებლო ცვლილება? საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების სტრატეგიული ხედვა,



მდგრადი განვითარების პრინციპებზე დაყრდნობით, ითვალისწინებს ისეთი გარემოს შექმნას, რომელიც ხელს შეუწყობს აგროსასურსათო სექტორში კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას, მაკალბარისიანი პროდუქციის წარმოების სტაბილურ ზრდას, სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფას, სურსათის უვნებლობას და მავნე პათოგენების შემოჭრა-შემოტანისაგან ქვეყნის დაცვას, ეკონომიკური კეთილსამიერების, ცხოველთა ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობის მიღწევა-შენარჩუნებას.

ადამიანის დაცვა ცხოველებისა და ადამიანებისათვის საერთო გადამდები დაავადებებისაგან პირდაპირ კავშირშია ქვეყნის ბიოუსაფრთხოებასთან, სურსათის უვნებლობასთან, ცოცხალი ცხოველებისა და ცხოველური პროდუქტების ექსპორტთან, იმპორტთან და საერთაშორისო ტრანზიტულ გადაზიდვებთან.

საშიში დაავადებების ქვეყნის ტერიტორიაზე შემოღწევა და გავრცელება მნიშვნელოვან ზიანს აყენებს ეკონომიკას, მცირდება ცხოველთა სულადობა, ირღვევა აგროწარმოება, იკლებს პროდუქციის რაოდენობა და ხარისხი. დაავადების საწინააღმდეგო საერთაშორისო

შეზღუდვები ხელს უშლის ექსპორტს, იმპორტს და საერთაშორისო გადაზიდვებს. 2017 წელს „უმაღლესი განათლების შესახებ“ კანონში შეტანილი ცვლილებებით უზრუნველყოფილი იქნება:

- სრულფასოვანი ვეტერინარული განათლება;
- საერთაშორისო ხელშეკრულებებით ალებული ვალდებულებების შესრულება;
- დიპლომის საერთაშორისო აღიარება;
- საზღვარგარეთ სწავლის გაგრძელების შესაძლებლობა;
- ვეტერინარიაში სარეცეპტო სისტემის შემოღება;
- ეკონომიკური და სამკურნალო-პროფილაქტიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება;
- ქვეყნის ეკონომიკური კეთილსამიერების მიღწევის ხელშეწყობა. სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ინფორმაცია კითხვების შემთხვევაში დაუკავშირდით: ცხელი ხაზი: + 995(32) 2 47 01 01 პრესცენტრი: + 995(32) 2 37 80 09 ელ.ფოსტა: infomoa@moa.gov.ge agrokavkaz.ge

# „გიჟვარდეთ, კაცნო, ერთმანეთი!“

რამოდენიმე დღის წინ, სრულიად საქართველო შეძრა იმ შემზარავმა მკვლელობამ, რომელიც სკოლის მოსწავლეებს შორის მოხდა. გააქტიურდნენ ტელევიზიები, დასვეს კითხვა: „საიდან ამდენი აგრესია?“ ამ კითხვას პასუხს სცემს ჩემი პატარა საგაზეთო წერილის სათაური, რომელიც ჩვენს გენიოსს, მთის არწივს, ვაჟა-ფშაველას დავესვხებ მოთხრობიდან „კლდემ მხოლოდ ერთხელ თქვა“. სიყვარულის ნაკლებობამ, ბატონებო! რატომ გვაქვს სიყვარულის დეფიციტი? ახლა ამას იკითხავენ, ალბათ. იმიტომ, რომ დაეშორდით ტაძრებს, არ ვემორჩილებით უფალს, არ ვასრულებთ უფლის მიერ მოცემულ, ძალზე იოლად შესასრულებელ, ათ მცნებას. დაგვკარგეთ ტრადიციები, რომელიც ჩვენს უძველეს ერს ოდითგანვე მოსდგამს. მაგალითად, უფროს – უმცროსობა, მშობლებისადმი პატივისცემა და ა.შ. როცა ჩვენი უძველესი, ბრძენი ერი სიბრძნის საძებნელად სხვების კარზე დაინყებს სიარულს. ამასთან დაკავშირებით მაგონდება იგავ-არაკი „ორი ძმა“. უფროსი ძმა (15 წლის) გაემგზავრა უცხო ქვეყანაში სიბრძნის შესაძენად, უმცროსი კი ოჯახში რჩება. სამოცი წლის გაჭაღარავებული ბრუნდება, მაგრამ აღმოჩნდა, რომ უმცროსმა ძმამ უფრო მეტი სიბრძნე შეიძინა, ცხოვრებისეულადაც გამოიყენა. მიხვდა უფროსი ძმა, რომ შეცდომა დაუშვა და ლოდზე შემდეგი წარწერა ამოტიფრა: „რას ეძებ, მწირო, – როცა ყოველივე თან გაქვს, ვერც პოულობ ახალს, – ყოველ ნაბიჯზე კი – პარავა“. ასე ხომ არ გვემართება ჩვენც, გვიფიქრია ამაზე?

ჩვენს პატარა ალბარდებებს დღე და ღამ ჩასჩირინებენ, რომ მათი უფლებები ირდევება, თუ სწავლისკენ ან ზრდილობისკენ მოუწოდებენ, რაც მას სურს, თურმე ის უნდა აკეთოს. ჩვენი დიდი პოეტი დავით გურამიშვილი ხომ ბრძანებს: „უნრთველი ძაღლის ყოლა სჯობს უნრთველი შვილის ყოლას“, ან „ნუ გენაღვლები სწავლაზე ყრმის წკაპლის ცემით კვილი“. ნუთუ გურამიშვილზე დიდი დიდგვარის კოსები არიან? განა სწავლისკენ მოწოდება არ იყო იმ ულამაზესი ლექსში „გიგლა სწავლობს ტიტინა“ (ლარ ვიცი კიდევ ისწავლება თუ არა), განა სამშობლოს სიყვარულისკენ არ მოგვინოდებს რაფიელ ერისთავის თავის შესანიშნავი ლექსით „სამშობლო ხევსურისა“: „არ გავცვილი ვეც ჩემს სამშობლოს, სხვა ქვეყნის სამთხვეზედა“. ილია ჭავჭავაძე, ილია მართალი, ლექსში „ქართველი დედა“. გავხსენით დედა როგორ მიმართავს თავის სამშობლოს: „აპა, მამულო, გაგიზარდე იმ დღისთვის შვილი, სიცოცხლე მივეც, რომ შეიძლოს მენთვის სიკვილი“. ანდა, როგორ ეალერსება თავის მამულს, ლექსში „ყვარლის მთებს“.

უფროს-უმცროსობის დაკარგვამ სადამდე მიიყვანა ის ტრადიციული ოჯახი, რომელიც ჩვენი სათავყვანებელი ნოველისტის ნიკო ლორთქიფანიძის ნოველაში „მრუდე მსხალი“ გადმოცემულია. ჩვენი დიდი პოეტი მუხრან მაჭავარიანი როგორ მკვეთრად უსვამს ხაზს ჩვენს ტრადიციას ერთ-ერთ ლექსში. „ჩვენში დღისნო როგორც წესი, სვამს პირველად უხუცესი, ჩვენში წყალსა როგორც წესი, სვამს პირველად უმრწემესი, არა მგონი სადმე წესი ჭაჭანებდეს უკეთესი.“

განა ჩვენს უძველეს ქვეყანაში, კოლხეთში არ მოდიოდნენ ოქროს სანძისის საძებნელად. მთელ მსოფლიოში არავის აქვს ჩვენაირი მრავალმხიანი საგალობლები და სიმღერები. განა კოსმოსში ჩვენი „ჩაკრული“ არ გაიგზავნება?

ჩვენი დიდი მწერალი გრიგოლ რობაქიძე წერდა: „ქართული ცეკვა ნამდვილი ტრადიციულია, მთელი ცეკვის განმავლობაში ვაჟი ერთხელაც არ ეხება ქალს“. დაგვკარგეთ ქართველი ქალის კდემამოსილება. ვიცი, ზოგიერთები სიცილს დამაყრიან, ძველ საუკუნეშია ჩარჩენილიო. მეც მინდა ვკითხო მათ, განა ოცდამეერთე საუკუნე უსიყვარულობის, უზნეობის, უპატივცემულობის, უნიგნურობის, ნარკოტიკით თრობის, კაცის კვლის, ნახევრად შიშვლად სიარულის საუკუნეა?

ჩვენ ხომ ის ერი ვართ, რომელსაც სამი დამწერლობა აქვს, ამასთან ყველა დამწერლობისგან სრულიად განსხვავებული ასო ნიშნებით.

უდიდესი სიბრძნის, უდიდესი განძის, ულამაზესი ქვეყნის პატრონებს „სხვისი მისაბაძი რა გვჭირს, თვარა კი“.

მატერიალურ კეთილდღეობაზე ზრუნვამ გადაფარა ყველაფერი, დედებს აღარ სცალიათ, რომ შვილები სითბოთი და სიყვარულით გაზარდონ. „გიყვარდეთ, კაცნო, ერთმანეთი! შინ და კარში ეს ხმა უნდა ისმოდეს, პირველი მცნება ეს უნდა იყოს, დედა ამას უნდა ჩასჩირინებდეს შვილს აკვანში, ისე გამუდმებით, რომ ეს ჩაძახილი ვერ ამოშალოს ადამიანის გულიდან“. აი, ასე გვემძღვრავს ჩვენი დიდი ვაჟ-ფშაველა.

ალაპარაკდნენ გენდერული თანასწორობაო. ღმერთმა ქალი ხომ უპირველეს ყოვლისა დედად გააჩინა ამ ქვეყანაზე?

ილია მართალი რომ ბრძანებს: „ყველა ადამიანი რომ იმ სიკეთის გამკეთებელი იყოს, რისი შემძლებელიც არის, ქვეყანაზე ბოროტება აღარ იქნებოდა“.

ვაკეთოთ სიკეთე, გავუფრთხილდეთ ერთმანეთს, რომ დავამარცხოთ ბოროტება და გავამეფოთ სიყვარული.

დიდი სიყვარულით და პატივისცემით გაზრდილი მკითხველებს დოდო ბიანუშვილი



## მადლობა ქველმოქმედებისთვის

2017 წლის 8 დეკემბერს საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოების ყვარლის ფილიალს სტუმრად წვნიანი ყვარლის რაიონის სოფელ გავაზის საჯარო სკოლის დირექტორი, ქალბატონი ლელა კაპანაძე, ამავე სკოლის მოსწავლეებთან ერთად და ქველმოქმედება გაუწია ყვარლის სოციალურ ცენტრს. საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოების ყვარლის ფილიალის თანამშრომლებმა სტუმრებთან ერთად დაახარისხეს მოტანილი პროდუქტი და დაურიგეს ბინაზე უმწეო ბენეფიციარებს, სულ 35 ბენეფიციარს. პროდუქტის დარიგების შემდეგ სტუმრები მივიპატიეთ სოციალურ ცენტრში, დაეურთვეთ საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოების საინფორმაციო ბუკლეტები, ცენტრში იმყოფებოდნენ სიმღერის ჯგუფის წევრები, იყო თბილი გარემო, სადაც სტუმრებმა კარგად მიიღეს, იმღერეს და იცეკვეს. ბოლოს დავემშვიდობებინა იმედი, რომ ისევ მოვლენ ჩვენთან.

საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოების ყვარლის ფილიალის მენეჯერი, ია ბუგაშვილი და თანამშრომლები მადლობას ეუხადით გავაზის საჯარო სკოლის დირექტორს ქალბატონ ლელა კაპანაძეს, მის თანამშრომლებს და სკოლის ყველა მოსწავლეს განუული ქველმოქმედებისთვის.

საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოება ყვარლის ფილიალი

# გ ა მ ო ს ა თ ო ს ო ვ ა რ ი

## გაზულია დელაღუტავილი-ოთარიშვილი

კიდევ ერთი ღვანღმოსილი, პენსიონერი ქალბატონის სიცოცხლე მიიზარა ყვარლის მინამ, – ბაბულია დელაღუტავილი-ოთარიშვილი, ქალი, რომელიც რამდენიმე ათეული წლები ემსახურა მომავალი თაობების სწავლა-აღზრდას. შილდამი დაბადებულმა და გაზრდილმა ახალგაზრდობის წლები სოფელშივე გაატარა, იქვე დაამთავრა საშუალო სკოლა და შემდგომში სწავლის გასაგრძელებლად ქალაქს მიაშურა. თბილისის უცხო ენათა პედაგოგიური ინსტიტუტში მიღებული ცოდნა მისთვის გაბამკვლევით და ცხოვრების თანამგზავრი აღმოჩნდა. სულ მალე დამსახურებული პედაგოგის ნოდებაც მიანიჭეს. ჯერ კიდევ სკოლის პერიოდშივე სრულიად ახალგაზრდამ თავისი მეორე ნახევარი იპოვა და ბოლოს თავისი ბედი მას დაუკავშირა, – ან განსვენებულს ვაღიკო ოთარიშვილს და ეს ბედი ორივესთვის იღბლიანი აღმოჩნდა საუკეთესო ოჯახის შესაქმნელად. შილდის საშუალო სკოლის გერმანული ენის პედაგოგი გაკვეთილზე ბოლომდე იხარჯებოდა, რათა ახალგაზრდებს ამ მხრეც ნორმალური განათლება მიეღო.

ახლა, ქალბატონო ბაბულია, თქვენს სამძიმარზე მოსული თქვენი აღზრდილები მადლობას გიხდით იმ სიბოძისა და მზრუნველობისთვის, რასაც წლების განმავლობაში მათ მიმართ იჩენდით, – ეს ხომ რჩეულია ხვედრია.

ხშირ-ხშირად ჩვენი სტუმრობა თქვენს სახლში, ერთ-ერთი გამოჩენილი დელესანალი იყო თქვენთვისაც, რადგან უდიდესი სითბოთი და ყოველთვის ხელგამილობით გვხვდებოდით. ორი სანიშნო და თქვენსავით კეთილშობილი პიროვნება აღუზარდეთ სამშობლოს; უბრალოები, პატიოსნები და ერთგულები ადამიანების მიმართ. ხუთი შვილიშვილის და შვიდი შვილთაშვილის ბებია გახდით და ეს გაგამაყებდათ კიდევ. 55 წლის ასაკიდან პენსიაზე მყოფი, უკვე შვილებში, შვილიშვილებსა და შვილთაშვილებში ტრიალებდით, მათით ხარობდით. თქვენი კეთილსინდისიერება და პატიოსნება გენებით თქვენს მონაგრებში გადავიდა და ისინიც თქვენებურად აგრძელებენ და გაგრძელებენ კიდევ ცხოვრებას. ძალიან უჭირთ უთქვენობასთან შეგუება, მაგრამ... ცხოვრება გრძელ-



დედა. თქვენ ბედნიერი დედა, ბებია და აღზარდულებისთვის უერთგულესი პედაგოგი ნახევდით ამ ქვეყნიდან. ეს კი თქვენი შვილებისთვის, მათი თაობებისთვის ყოველთვის საამაყო იქნება. ნათული ედგეს თქვენს სამუდამო განსასვენებელს.

რედაქცილები

# ოთარ თათრიშვილის ხსოვნა



კიდევ ერთი ძვირფასი ადამიანი, სოფლის კოლორიტი, სახელოვანი და თავისი ქვეყანაზე უზომოდ შეყვარებული კაცი გამოაკლდა სოფელს. კაცი, რომელიც სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ცხოვრების ასპარეზზე ადრეული ასაკიდან ჩართული და ცხოვრების ბოლომდე პატიოსნად, მასზე ფიქრში გალია წუთისოფელი. კაცი, რომელსაც მეტად ფაქიზი გრძობა გააჩნდა ცხოვრებაზე და მას საკუთარ პოზიციებში გამოხატავდა. მისი გულშია მწველი ულამაზესი ლექსი „კახეთი“ მისი არდადეგების სიმბოლოდ დარჩა ამქვეყნიურ ცხოვრებაში. კაცი, რომელიც ყველას თანაბრად უნანსობდა სიბოძს, პატივისცემას და ყურადღებას.

ბატონი ოთარი იყო პიროვნული თვისებებით მისაბაძი და განონასნორებული ადამიანი. საამაყო მეუღლე და მამა, პაპა თუ ბაბუა, მეზობელი თუ მეგობარი. ძნელი წარმოსადგენია ჩვენი სა-მეზობლო მის გარეშე...

ბატონო ოთარ, 19 დეკემბერს 40 დღე შესრულდა თქვენი გარდაცვალებიდან. თქვენი უდროს ნასვლით უზომოდ ვწუხვართ ყველა-ვინც გიცნობდით. ნუხს თქვენი ოჯახი...

მსუბუქი ყოფილიყოს თქვენთვის თქვენი საყვარელი სოფლის-გავაზის მადლიანი მინა.

გ ე მ შ ვ ი დ ო ბ ე ბ ი თ !

როგორც თქვენ მეტყობით ხოლმე, თქვენი უმცროსი მეგობარი და საუკეთესო მეზობელი – ლელა კაპანაძე

# რომელი სარეცხი საშუალებაა ჯანმრთელობისთვის სასიფათო

სარეცხი ფხვნილებისა და სითხეების ნაირსახეობა, ჭურჭლის სარეცხი საშუალებები, აბაზანისა და სამზარეულოსთვის განკუთვნილი ქიმიკა – დიასახლისების დროისა და შრომის ეკონომიის გაკეთების საშუალებას აძლევს, თუმცა რამდენად მჭიდროდა დაკავშირებული სისუფთავის დამყარება მიმე დაავადებებთან?

წერვული სისტემის დარღვევები, კანის პრობლემები, ალერგიები, ღვიძლის, თირკმელებისა და ფილტვების დაავადებები, ასევე ონკოლოგიური რისკების ზრდა, შესაძლოა მსგავსი პრობლემები სწორედ საყოფაცხოვრებო ქიმიკა უკავშირდებოდეს, როგორც უნდა ავარჩიოთ შედარებით უსაფრთხო პროდუქტი და როგორ უნდა მოვიხმაროთ ის სწორად.



## ფოსფატბინი სარეცხი საშუალება

ფოსფორული მჟავების მარილები და ეთერები, ფართოდ გამოიყენება სინთეტურ სარეცხ საშუალებებში კალციუმისა და მაგნიუმის იონების დასაკავშირებლად. ფოსფატები იწვევს სისხლში პეროქსიდების მატების შეფერხებას, ასევე ზრდის ონკოლოგიური დაავადებების განვითარების რისკს. მისი სახიფათო თვისებების გამო, ფოსფატების სარეცხ საშუალებებში გამოყენება იკრძალება ევროპის ბევრ ქვეყანაში. კარგად დააკვირდით სარეცხი საშუალების ეტიკეტს – შემადგენლობაში არ უნდა ეწეროს ფოსფატები!

თუ მაინც ფოსფატებიან სარეცხ საშუალებას გამოიყენებთ, გაითვალისწინეთ, ხელთ რეცხვისას გამოიყენეთ რეზინის ხელთათმანები და სარეცხს გავლეთ ცხელი წყალი მინიმუმ 7-ჯერ, რადგან ფოსფატები ძალიან რთულად შორდება მატერიას, ასეთი მოქმედების შედეგად კი სამოსზე ის მინიმალური რაოდენობით დარჩება. ყველაზე უსაფრთხოდ ეკოლოგიური სარეცხი საშუალებები ითვლება.

## ნარმონადგენს, თუმცა მნიშვნელოვანია მისი სწორად გამოყენების ცოდნა.

თუ თქვენ მწვავენი ქსოვილის გარეცხვა გსურთ, უმჯობესია ენზიმებიანი სარეცხი ფხვნილი გამოიყენოთ თუმცა იმისთვის, რომ ენზიმებმა კარგად შეასრულოს დაკისრებული მოვალეობა, საჭიროა სარეცხი შედეგებით გრილ წყალში გარეცხოთ, რადგან რაც უფრო მაღალია წყლის ტემპერატურა, მით უფრო ფერდება ენზიმების მოქმედება, 60 გრადუს ტემპერატურაზე კი ენზიმები ნადგურდება და საერთოდ აღარ მოქმედებს. ამასთან, ენზიმებიანი ფხვნილით არ შეიძლება გაირეცხოს აბრეშუმისა და შალის ქსოვილები, რადგან შესაძლოა ენზიმებმა ქსოვილი დაზიანოს.

## ჭურჭლის სარეცხი სითხეები

სარეცხი საშუალებების შემადგენლობის თითქმის იდენტურია, ჭურჭლის სარეცხი სითხეების შიგთავსიც. მასშიც ყველაზე მეტად სწორედ ზედაპირულად აქტიური ნივთიერებებია, რომელიც უზრუნველყოფს ცხიმის დაშლას, მართალია რაც უფრო მეტი ასეთი ნივთიერებაა სითხეში, სისუფთავის შედეგად უკეთესია, თუმცა ასეთი საშუალებების გამოყენება საფრთხეს უქმნის ჩვენს ჯანმრთელობას, იმიტომ იცოდეთ:

## რაცხვისას მინიმუმ 15 წამი განაპოვობა

სარეცხი საშუალების ჭურჭლის – თუ ბოთლი გამჭირვალე და თხელკედლიანია ალბათობა იმისა, რომ მასში ძლიერი ქიმიური ნივთიერებები მცირეა. მაღალი დახლებზე ხშირად ვხვდებით სითხეებს წარწერით – შეიცავს ვიტამინებს, უზრუნველყოფს კანის დაცვას და ა.შ. კვლევამ აჩვენა, რომ ქალებს, რომლებიც ჭურჭლის გასარეცხად მსგავსი ტიპის საშუალებებს იყენებენ, კანის დაზიანება აღენიშნებათ ისევე, როგორც ქალებს ჩვეულებრივი საშუალებების გამოყენების შემთხვევაში.

გაითვალისწინეთ, ჭურჭლის სარეცხ საშუალებას არ უნდა ჰქონდეს მკვეთრი სუნის, რადგან ქიმიური არომატისატორებიც მკვეთრ ზემოქმედებას ახდენენ ორგანიზმზე.

## ენზიმები

ხარისხიანი სარეცხი ფხვნილის შემადგენლობაში აუცილებლად უნდა შეიღებდეს ენზიმები. სარეცხ საშუალებებში გამოიყენება ლაქების დაშლის მიზნით. ფხვნილში ძირითადად ფერადი ბურთულების სახით გვხვდება. ენზიმები ჯანმრთელობისთვის საშიშროებას არ



# ქეთი კუნელაშვილი ბარსელონაში, სოლო თინათინ ქიტეასაშვილი ბაქოს უმაღლესი ლიგის გუნდში ასპარეზობენ



საქართველოს ნაკრებისა და ყვარლის სასპორტო სკოლის გოგონათა ნაკრების გუნდის ლიდერი ქეთი კუნელაშვილი პირველი ქართველი ხელბურთელია, რომელიც მსოფლიო ხელბურთის ერთ-ერთ გრანდში ესპანეთის უმაღლესი ლიგის გუნდში – კატალიური ბარსელონაში თამაშობს. მან, ამ ზაფხულს ნარმატებით გაიარა სინჯები, გააფორმა კონტრაქტი ბარსელონასთან და შემოდგომიდან უკვე თამაშობს პირველ გუნდში. ჩვენი გუნდის მეორე მოთამაშე თინათინ ქიტეასაშვილი აზერბაიჯანის ჩემპიონის – ბაქოს უმაღლესი ლიგის გუნდში ასპარეზობს.

საქართველოს ჩემპიონატის მიმდინარე გათამაშებაში ყვარლის ნაკრებები ლიდერობენ. გოგონებიც და ვაჟებიც გათამაშების ცხრილში მეორე ადგილზე იმყოფებიან და სპეციალისტების აზრით პერსპექტიულ გუნდებდა არიან აღიარებულიები.

**მწვრთნელები:**  
**ზურაბ ხარაბაშვილი, გოჩა ლონიაშვილი**

## ნორჩი ძიუდოისტებიც ნარმატებით ასპარეზობენ და მედლების სიუსვით გვანებობენ

საგარეოში ჩატარებულ რევაზიშვილის სახელობის ტურნირზე სასპორტო სკოლის სამი გოგონა იღებდა მონაწილეობას. უნდა აღინიშნოს, რომ მათი დებიუტი ნარმატებით გამოდგა და სამივე სპორტსმენი მედლებით დაგვიბრუნდა.

48 კგ. წონით კატეგორიაში შესანიშნავად იასპარეზა და ოქროს მედალი მოიპოვა მარიამ ხახუტაშვილმა. ამავე წონაში მესამე ადგილი დაიკავა თამარ ბანილაშვილმა. აღსანიშნავია, რომ ორივე სპორტსმენი გრემის საჯარო სკოლის მოსწავლეა და მათი მწვრთნელები ავთანდილ და ტარიელ ხახუტაშვილები არიან.

63 კგ. წონით კატეგორიაში ვერცხლის მედალი მოიპოვა ახალმოზღლის საჯარო სკოლის მოსწავლემ მარი გასვიანმა (მწვრთნელი მიხეილ ნადირაძე).



მარიამ ხახუტაშვილი, მარი გასვიანი და თამარ ბანილაშვილი

## როინ მაღალთაძის ხსოვნისადმი მიძღვნილი ტურნირი

ყვარლის სასპორტო სკოლაში ჩატარდა სპორტის დამსახურებული მწვრთნელის, ვეროპის ჩემპიონის როინ მაღალთაძის ხსოვნისადმი მიძღვნილი ტურნირი ძიუდოში, სადაც ნარმატებით გამოვიდნენ სასპორტო სკოლის აღსაზრდელები. მათ ორი ოქროს, სამი ვერცხლის და ექვსი ბრინჯაოს მედალი მოიპოვეს. წონითი კატეგორიის მიხედვით ჩემპიონები გახდნენ: გიორგი ცისკარიშვილი (30 კგ. წონითი კატეგორია), ვალერი ერ-

კოშვილი (50 კგ. ნ.კ.); ვერცხლის მედლები მოიპოვეს: შაკო გულაშვილმა (27 კგ. ნ.კ.), დარი გაგნიძემ (55 კგ. ნ.კ.) და მერაბ იოხმუსაშვილმა (60 კგ. ნ.კ.), ხოლო ბრინჯაოს მედლებს დასჯერდნენ: ლუკა ვარდიანიშვილი (27 კგ. ნ.კ.), მიშა წმინდაშვილი და ილია აგურაშვილი (ორივე 42 კგ. ნ.კ.), გიგი ხარებაშვილი (46 კგ. ნ.კ.) ზურა სირაძე (50 კგ. ნ.კ.) და ბალერი ვარდიანიშვილი (66 კგ. ნ.კ.).

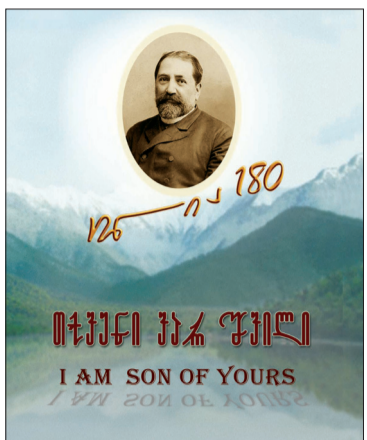
**მასალები მოამზადა ალექსანდრა გიგილიშვილმა**

## „არ არსებობს, რომ ვინმეს აწყინოს“ – მკითხველის რეცეპტი, რომლითაც გაიძლიერებთ იმუნიტეტს



1.300 გრ. ყავისფერი ქიშიში, 2.300 გრ. ნიგოზი, 3.300 გრ. გარგარის ჩირი, 4.300 გრ. შავი ქლიავის ჩირი, 5.300 გრ. ლეღვის ჩირი, 6. 3 საშუალო ლიმონი (დაჭრილი და უკრკა გაცლილი). ეს ყველაფერი ჯამში ჩაყაროთ, აუურიოთ ერთმანეთში და ისე გავატაროთ ხორცსაკეპ მანქანაში. მიღებულ მასას შევურიოთ 7.300 გრ. მაისის თაფლი. გადავიტანოთ მინის ქილებში და საჩაროზე კოვზით მივიღოთ დილით უზმოზე და საღამოს ძილის წინ. არაჩვეულებრივი ორგანიზმის გამძლიერებელი და იმუნიტეტის ასამაღლებელი საშუალებაა. არ არსებობს, რომ ვინმეს აწყინოს. ნელნადმი უნდა მიიღოთ 2-ჯერ: შემოდგომაზე და გაზაფხულზე. ნამალა შეგერგოთ!

## თქვენი ვარსკილი



ასე მიმართავდა მშობლიური ყვარლის მთებს რუსეთში სასწავლებლად მიმავალი ჭაბუკი ილია. ეს იყო გულის სიღრმეიდან ამოსული სიტყვები, თავისი შეგნებული ცხოვრების დასაწყისში რომ წარმოთქვა მომავალმა ერის მამამ. დიას, ილია იყო და დღემდე რჩება ამ მთების, ამ მინის, ამ ქვეყნის ღვიძლ შვილად, „გრივალთა, მეხთა, ქუხილთ შორის ქართველად“ გაზრდილად; დარჩა მარად და ყველგან მასთან მყოფ თანამდეგ უკვდავ სულად.

ილიაზე ბევრი თქმულა, დაწერილა და ბევრიც დაიწერება. მასზე მუდამ უნდა ვხაროდეთ, მუდამ ესწავლობდეთ მას, ვენაფიქროდეთ, როგორც ამოუწერავ სიბრძნის წყაროს – ჩვენი სწორი გასავალის უტყუარ მაჩვენებელსა და მიმანიშნებელს. ნიგნი „თქვენი ვარსკილი“, რომელიც საზოგადოება „წმიდა ილია მართლის გზა“ და გამომცემლობა „ხარებას“ თანამშრომლობის შედეგია, წარმოაჩენს ამ დიდი მოღვაწის დამსახურებას ერის წინაშე. მკითხველი ნახავს, რომ ილია იყო არა მხოლოდ უმაღლესი მსოფლიო რანგის მოაზროვნე, კორიფე, რომლითაც ნებისმიერი, თუნდაც დიდი ცნობილი ერი, იამაყებდა, არამედ – ხელედაკაპინებული პრაქტიკული მოღვაწე თავისი ქვეყნის აწმყოსა და მომავლისათვის, მისი ბედისა და უბედობის ჭირისუფალი და გამწვანებელი, მისი მწარე ცრემლის მომწმენდი და ხვედრის შემამსუბუქებელი. ილია იყო იმეოთი პერსონა, პიროვნება, უფალი გამორჩეულ ადგილსა და როლს რომ გაუნუსაზღვრავს ხოლმე თავისი ქვეყნის ისტორიაში და რომელიც სრულყოფილად ასრულდა თავის მისიას. ნიგნი თავმოყრილია ილია ჭაჭაძის დამსახურებანი. აქცენტირებუ-

ლია ის, რომ ხშირად მისი უნიკალური და ფასდაუდებელი რეკომენდაციები და მიდგომები სხვადასხვა, ერთმანეთისაგან სრულიად განსხვავებულ სფეროებს მოიცავდა – დანაყვანილი ხელოვნებიდან, სახალხო მეურნეობის დარგებით დასრულებული. მისი ზრუნვის საგანი სრულიად საქართველო იყო ყველა მისი პრობლემა და სატიკაორო; საქართველო, ვისი შვილიც იყო, სად დაბადება ხვდა წილად, ვის ცად აზიდულ მთებსაც მიმართავდა, თქვენი ვარსკილი... თქვენ შორის ქართველად გაზრდილი... მას მერე ქვეყნიერება მოვლო, ბევრი გაიგო, ბევრი ნახა და დარჩა ამ მთების, ამ ქვეყნის შვილად, რომლის „აჩრდილი საოცნებელი წარსულთა წამთა სამარადისოდ დარჩა მის „გულშია ღრმითა!“ რომელიც, ეჭვი არ არის, იქიდანაც, ზეციური საქართველოდანაც ისევე აგრძელებს ზრუნვას მისგან აგრეგად მეყვარებული სამშობლოსათვის, როგორც აქ, თავისი მინიერი სიცოცხლის მანძილზე, იმიტომ, რომ მარად და ყველგან მასთან არის, იმიტომ, რომ მისია შვილი!

**ბაღინა ხარაბაშვილი**

## 20 პროდუქტი, რომელიც მაცივარში არასდროს არ უნდა შეინახოთ



მაცივარი პროდუქტების შესანახად იდეალური ადგილია, თუმცა არსებობს გარკვეული კატეგორიის პროდუქტები, რომელიც მაცივარში არასდროს არ უნდა შეინახოთ. პროდუქტებისთვის ხარისხის და გემოვნური თვისებების შესანარჩუნებლად შენახვის პირობების დაცვა მნიშვნელოვანი კომპონენტია. ყავა – იგი უნდა ინახებოდეს გრილ და მშრალ ადგილას. პური – როგორც წესი პურს სიცივე აშრობს. შესაბამისად უმჯობესია მაცივარში არ შეინახოთ. პომიდორი – მაცივარში შენახვის შემთხვევაში ის გემოს დაკარგავს. პომიდორი სიცივეში შესაძლოა უსუნო და უგემური გახდეს. ბადრიჯანი – აღნიშნული ბოსტნეული სიცივეზე მგრძობიარეა და მაცივარში ხანგრძლივად ყოფნის შემთხვევაში, შესაძლოა ჯანმრთელობისთვის მავნეც გახდეს. ხახვი – მაცივარში ხახვი რბილი და შეიძლება ობიანიც გახდეს. ნიორი – მას არ უყვარს სიცივე და დახურული სივრცე. თაფლი – ეს არის საკვები, რომელიც ოთახის ტემპერატურაზე განუსაზღვრელი დროით ძლებს. მაცივარში კი ის ძალიან სქელდება. კეტჩუპი – მას საკმარისი კონსერვატები აქვს იმისთვის, რომ გაგრძელების გარეშე შეინახოთ. ფორიხალი – ამ ციტრუსში მჟავიანიზა მაღალია. მაცივარში ის მშრალი და მყიფე ხდება. კარტოფილი – რეკომენდირებულია, რომ კარტოფილი მშრალ და გრილ ადგილას შეინახოთ. მაცივარი მას გემოს უკარგავს. კიტრის მწილი – ხშირად მას მაცივარში ინახავენ, თუმცა სინამდვილეში მარლის მალაღ შემცვლელობის გამო მას მაცივარი საერთოდ არ სჭირდება. დონატები – რამდენიმე დღე ის ოთახის ტემპერატურაზე კარგად ინახება, თუმცა უმჯობესია მალევე მიირთვათ. შოკოლადი – ხშირად ზამთრულში შოკოლადს მაცივარში ინახავენ, რათა არ დადნეს. სინამდვილეში კი ამის გამო შოკოლადი თავის არომატს კარგავს.

კიტრი – უმჯობესია კიტრი ოთახის ტემპერატურასთან შედარებით გრილ ადგილას შეინახოთ, მაგრამ ეს არ უნდა იყოს მაცივარი. საზამთრო – ყველასთვის ცნობილია, რომ დაჭრილი საზამთრო ყველაზე კარგად მაცივარში ინახება, თუმცა აშშ-ს სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტის მიერ ჩატარებული კვლევის მიხედვით, დაჭრილი საზამთროზე მაცივარი უარყოფითად მოქმედებს. ვაშლი – ხილის უმეტესობა უფრო გემრიელია, როცა მაცივარში გაცივებული, თუმცა ვაშლი 1-2 კვირა ოთახის ტემპერატურაზე კარგად ძლებს, შესაბამისად უმჯობესია მის გარეშე შეინახოთ. მსხალი – ვაშლის მსგავსად უმჯობესია მსხალიც ოთახის ტემპერატურაზე შეინახოთ, რადგან სიცივე თავის არომატს უკარგავს. ნინაკა – მთავარია ნინაკა მშრალ ადგილას ინახებოდეს. ფქვილი – მაცივარში ფქვილის შენახვით ის არ დაზიანდება, თუმცა აუცილებელი არ არის. გოგრა – ის უნდა ინახებოდეს მშრალ და გრილ ადგილას, თუმცა არა მაცივრის ტემპერატურაზე.

გაზეთი ხელმძღვანელობს თავისუფალი პრესის პრინციპით. დამფუძნებელია ყვარლის მუნიციპალიტეტის საკრებულო, ხოლო გამომცემელი შპს „მედია ცენტრი“. გაზეთში გამოქვეყნებული წერილების ავტორთა თვალსაზრისი შესაძლოა არ ემთხვეოდეს რედაქციისას. ავტორები თავად აცხადებენ პასუხს მასალაში მოტანილი ფაქტების, არგუმენტებისა თუ ციტატების სიზუსტეზე. შემოსული წერილები ავტორებს არ უბრუნდებათ.	დირექტორი ალექსანდრა გიგილიშვილი მოადგილე ნუგზარ ღონიაშვილი	პასუხისმგებელი მდივანი ია გიგიაშვილი კორესპონდენტი დალი ტატულიშვილი	რედაქციის მისამართი: ქ. ყვარალი, კუდიბორის №2 საკონტაქტო ტელეფონი: 22-01-86
---	--	--	--